MSV na obranu generála Ratka Mladiče

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR | ROČNÍK XIV | ČÍSLO 146, ZÁŘÍ 2011 | CENA 8 Kč

Dnes v čísle

BOJUJTE S NÁMI ZA ČESKOU REPUBLIKU!
Výzva Českého svazu bojovníků za svobodu k pamětníkům května 1945 (s. 2)

BŘETISLAV CHVÁLA – VELKÝ SLOVAN
Tak na něj vzpomíná Petr Pokorný! (s. 2)

VÁLKA ZAČALA JIŽ V HLUBOKÉM MÍRU
Úvaha Stanislava Hrziny k Mnichovu (s. 3)

PEVNOST, KTERÁ VZDOROVALA MĚSÍC
Karel Dostál a Vladimír Mlejnecký vzpomínali v Brestu (s. 4)

OBJEVUJEME ČERNOU HORU
Jan Jelínek se vydal na Balkán jako turista (s. 5)

TANK 23 V SOUBOJI S ČASEM
A s lidskou hloupostí, dodává Jana Vacková (s. 6)

BULHARSKO: SVÁTEK SLOVANSKÉ JEDNOTY
Byl u toho předseda SV ČR Jan Minář (s. 7)

Na počest ochránců čs. hranic

AŠ (Slovanská vzájemnost) – V Krásné u Aše, nejzápadnější obci naší republiky, byl 2. července odhalen pomník s nápisem „Všem ochráncům hranic Československé republiky od roku 1918 do roku 1992“.

Z iniciativy Klubu českého pohraničí a bývalých příslušníků 5. pohraniční brigády vznikl jako reakce na pomník věnovaný obětem takzvané železné opony, postavený před časem v katastru obce Svatý Kříž u Chebu za státní peníze. Pomník na počest několika generací ochránců čs. hranic byl však zřízen **výlučně** z finančních prostředků českých občanů – bývalých příslušníků Pohraniční stráže, zejména 5. pohraniční brigády, a dalších soukromých osob. Přispěli také bývalí příslušníci pohraničních vojsk NDR.

Slavnostního odhalení pomníku se za přítomnosti hlavního řečníka na této události Ing. Karla Jandy, předsedy KČP, a jeho zástupce RSDr. Milana Richtra, CSc., zúčastnilo na 400 občanů z Čech, Moravy a Slovenska. Velkou pozornost budila přítomnost „četnické stanice Habartov“, jejíž aktéři v dobových uniformách připomněli největší pohraniční incident z doby těsně před potupným Mnichovem, kdy horda sudeťáků přepadla stanici čs. četnictva.

Odhalením pomníku si česká veřejnost připomněla 60. výročí přijetí čs. zákona o ochraně hranic ČSR.

(Podle příspěvku Petra Nováka, který je i autor snímku)

Babice: Nezapomněli jsme

BABICE (SV) – Zákeřnou vraždu funkcionářů Místního národního výboru v Babicích na Třebíčsku – Tomáše Kuchtíka, Josefa Roupce a Bohumíra Netoličky – si počátkem letošního července v této obci pietně připomněly stovky občanů z Třebíčska, Jihlavska, Brněnska, Klatovska, Olomoucka i dalších míst České republiky. Brutální teroristický útok ve zdejší škole před 60 roky – 2. července 1951 – spáchala ozbrojená skupina záškodníků střelbou ze samopalu. Teroristy vedl agent Ladislav Malý, vyslaný do Československa ze Západu.

U kamenného památníku se jmény padlých řekl Miloslav Wasserbauer, místopředseda Národní rady Klubu českého pohraničí, že „tři mrtví z Babic patří do galerie hrdinů své doby. To oni a jim podobní prokazovali činy nezištné vlastenectví a těm, kteří vraždili, je nyní snaha falešně vlastenectví připisovat“. Za vlastenecké organizace ČR promluvil předseda Slovanského výboru ČR Jan Minář. Řečník přítomným osvěžil paměť, když uvedl, jak jenom v letech 1951 a 1952 bezpečnostní orgány na našem území dopadly více než 1 200 ozbrojených agentů, vycvičených západními rozvědnými službami, kteří se nerozpakovali zabíjet naše občany. Jedním z těchto zabijáků byl právě Ladislav Malý.

Na pietním shromáždění pověděla reportérovi Slovanské vzájemnosti poslankyně Marta Semelová: „Babice jsou jedním z míst v naší zemi, kde každý slušný člověk musí postát s pohnutím, neboť jsou svědkem toho, jak kriminálníci přepadali poctivé lidi a vraždili je pro jejich nezištnou a oddanou službu vlasti. Je nutné si tyto hrůzné skutky vybavovat v paměti právě dnes, kdy se nehorázně a bezostyšně překrucuje historická pravda, kdy dokonce parlament schválil zákon, oslavující vrahy a teroristy.“

Jan Jelínek

Babickým mučedníkům položila věnec i mladá česká generace *Foto autor*

Solidarita se srbskými a běloruskými přáteli

KYJEV (Slovanská vzájemnost) - Mezinárodní slovanský výbor (MSV) vydal koncem června prohlášení pod názvem **O zastrašování slovanských národů jurisdikcí pochybného původu.** MSV v něm vystoupil na obranu bosenskosrbského generála Ratka Mladiče a také na obranu běloruského lidu. Prohlášení podepsali Nikolaj Lavriněnko, předseda MSV, Jan Minář, místopředseda MSV, a další představitelé národních slovanských výborů.

Američtí generálové do Haagu nepřijeli

Jak se v prohlášení zdůrazňuje, NATO obvinilo Mladiče z toho, že jako velitel bosenskosrbské armády plnil vojenskou povinnost při obraně své vlasti. Těžko nesouhlasit s Mladičovým stanoviskem, že haagský tribunál je soud vytvořený pro to, aby vina za krveprolití na Balkánu byla svalena na Srby. A bylo proto také zákonité, že generál, jak zdůrazňuje prohlášení MSV, podmiňoval svůj dobrovolný odchod do Haagu tím, aby tam přijeli i ti generálové, kteří bojovali ve Vietnamu a bombardovali Jugoslávii. Nepřijeli, jak známo.

Proti zatčení Ratka Mladiče vystupují četná shromáždění Srbů, neboť ho uznávají jako vlastence, hájícího zájmy Republiky srbské. „Slovanská společenská sdružení v celém světě,“ zdůrazňuje prohlášení MSV, „vyjadřují solidaritu se srbskými vlastenci jako se svými bratry Slovany.“

Tendenčnost a neobjektivnost tribunálu

Prohlášení MSV dále zdůrazňuje: „Nemůže být spravedlivým takový soud, jehož legitimita je zpochybňována v mnoha zemích. Ani Rada bezpečnosti, ani jiné struktury nemohou zaměňovat OSN a opovrhovat všeobecně platnými normami mezinárodního práva. Za dobu existence haagského tribunálu se dosti výrazně prokázala jeho tendenčnost a neobjektivnost.“ *(Pokračování na str. 2)*

Kirill na setkání tří slovanských národů

MINSK (SV) - Na tradičním setkání Rusů, Bělorusů a Ukrajinců se u „monumentu družby“ 25. června, na styku tří východoslovanských zemí, letos poprvé sešlo přes 100 000 osob. Uvádí to email, který 7. července zaslal Slovanskému výboru ČR prof. Sergej Kosťjan, předseda Slovanského výboru Běloruska.

K účastníkům tohoto setkání promluvil patriarcha Moskevský a celého Ruska Kirill, hlava Ruské pravoslavné církve. Jak uvádí email, představitelé Všeslovanského soboru v čele s Nikolajem Kikeševem při této příležitosti podepsali provolání ke slovanským národům, představitelům slovanských států, vlád a parlamentů. Vyjádřili také iniciativu, aby se podobná setkání stala všeslovanskými a mohly se jich zúčastňovat také delegace jiných slovanských národů. Představitel Všeslovanského soboru vyzval k tomu, aby se bez vyčkávání přistoupilo k vytváření slovanského jednotného ekonomického, vzdělávacího a kulturního prostoru.

To bylo také téma, o kterém se vedla řeč 26. července v Novozybkově v Brjanské oblasti na konferenci věnované otázce **Slovanský svět: současné geopolitické výzvy a hrozby,** na níž hlavní projev měla Natalija Vitrenková, předsedkyně Pokrokové socialistické strany Ukrajiny.

Hrad a Kyjev o Tymošenkové

KYJEV (SV) – V srpnu si prezidenti ČR a Ukrajiny Václav Klaus a Viktor Janukovyč vyměnili dopisy ohledně Julie Tymošenkové, bývalé ukrajinské premiérky, která se před kyjevským soudem zpovídá – jak píše ukrajinský tisk – z údajně nerovnoprávné ukrajinsko-ruské dohody o dodávkách zemního plynu z roku 2009.

Necítíme se kompetentní posuzovat tento justiční případ, který vyvolává tolik otázek, zato český prezident ano, a proto požádal svého ukrajinského partnera, aby zasáhl ve prospěch Tymošenkové. Janukovyč – jak napsala ČTK – to odmítl stejnými slovy, kterými by si vypomohl v podobném případě český prezident: „Všichni občané jsou si před zákonem rovni... Ukrajinský soudní systém je nezávislý a nestranný. Nemohu a nechci se vměšovat do práce ukrajinských soudů. Považuji jakékoliv politické a jiné vměšování do činnosti (těchto) soudů za nepřípustné,“ vzkázal na Hrad ukrajinský prezident.

Soudní případ Julie Tymošenkové před uzávěrkou tohoto čísla ještě zdaleka neskončil.

František Halas
ZPĚV ÚZKOSTI

Zvoní zvoní zrady zvon zrady zvon
Čí ruce ho rozhoupaly
Francie sladká hrdý Albion
A my jsme je milovali

Pole naše křičí Zrada
Lesy naše hučí Hanba
Řeky naše šumí Zrada
Hory naše bouří Hanba

(Úryvkem klasické básně si připomínáme jedno z nejponurejších dat naší historie: potupný Mnichov. Citujeme podle knihy A co básník, 1963)

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Bojujte s námi za Českou republiku!

Návrh ČSBS: zmapovat vraždy českých lidí německými okupanty, k nimž došlo po podepsání bezpodmínečné kapitulace v květnu 1945

Pod heslem Bojujte s námi za Českou republiku vydal 7. června ústřední výbor Českého svazu bojovníků za svobodu (ČSBS) výzvu, s kterou se obrací na všechny české historiky, politiky, ale i ostatní občany, kteří chtějí, aby naše dějiny byly vykládány v souladu s historickou pravdou.

Ve výzvě se uvádí:

„Ústřední výbor ČSBS projednal současný stav informování o událostech spojených s koncem 2. světové války v Evropě a s obdobím krátce po ní. Důvodem, proč se tím zabýval, je **zejména protinárodní obsah řady relací a článků, např. televizních pořadů Zabíjení po česku, Kde ti mrtví jsou, dále pořady o Dobroníně, celovečerního filmu Habermanův mlýn,** jde i o **putovní výstavu o Postoloprtech** a další. Takto poskytované informace překrucují fakta a nabízejí jednostranný výklad historických skutečností. A tento trend se stále stupňuje.

Historické události se vždy vykládají podle národního zájmu a v duchu toho, pro koho jsou určeny. Například události stoleté francouzsko-britské války se vykládají dvojím způsobem – ve francouzském i britském zájmu. Obdobně je tomu i ve vztazích Čechů a Němců. Zatímco v německém národním zájmu je výklad o Karlu IV. jako o významném německém císaři, v českém se předkládá obraz věhlasného panovníka, českého krále, jenž se stal císařem německé svaté Říše římské.

Je tudíž zcela přirozené, že členům ČSBS nemůže být lhostejné, když v televizním pořadu **Kde ti mrtví jsou** historik Toman Brod a další posluchačům sdělují, že v souvislosti se zabitím „nevinných“ Němců ***„český národ podlehl nenávistné hysterii, touze po krvi a po kořisti a po sadistickém prosazování se“.*** S takovýmto výkladem českých dějin, kdy chování jednotlivců se přisuzuje celému českému národu, se ČSBS nemůže ztotožnit, neboť nejenže se tím překrucují dějiny, ale také se takovýmto výkladem zamlčuje, že k zabíjení českých lidí Němci nedocházelo pouze v průběhu německé okupace Čech a Moravy, **nýbrž i po jejím ukončení.**

Je smutné, že v souladu s českým národním zájmem se zmapováním těchto případů dosud nikdo nezabývá.

Ústřední výbor ČSBS proto touto cestou vyzývá všechny české historiky, politiky, ale i další občany, kteří mají zájem a chtějí, aby naše dějiny byly vykládány v českém národním zájmu: **Bojujte s námi za Českou republiku! Přihlašte se na ústředí ČSBS**, Legerova ul. 22, 120 49 Praha 2, a pomozte nám s projektem m**apování vražd českých lidí po ukončení 2. světové války v Evropě, tzn. po 8. květnu 1945**, kdy vstoupila v platnost německá kapitulace, podepsaná v Remeši již 7. května v 02.41 hod.“ (a ratifikovaná 8. května v Berlíně – pozn. SV).

Jeden z mnoha památníků připomínající v Lovosicích řádění ustupujících nacistů v květnu 1945 *Foto V. Michal*

Neušlo nám

■ Zemřela velká česká umělkyně

PRAHA (SV) – Ve věku 83 let zemřela 8. srpna v Praze národní umělkyně **Jiřina Švorcová**, velká divadelní a filmová herečka, která si i mezi stoupenci slovanské vzájemnosti získala velkou popularitu nejen svým uměním, mj. v televizním seriálu Žena za pultem, ve filmu Král Šumavy, Horoucí srdce a jiných filmech a v celé řadě divadelních inscenací ve Vinohradském divadle, ale i svými občanskými postoji, v nichž čestně obhajovala názory na sociálně spravedlivou společnost. Byla hlavní uměleckou osobností na koncertu uspořádaném na počest 7. všeslovanského sjezdu v roce 1998.

Jeden z posledních portrétů Jiřiny Švorcové (při autogramiádě jejích pamětí)

S Jiřinou Švorcovou se její přátelé, mezi kterými byla i delegace SV ČR, rozloučili 12. srpna ve strašnickém krematoriu v Praze.

Herečka zanechala za sebou rozsáhlé paměti o sobě i době pod názvem Jiřina Švorcová osobně.

Česká televize dva roky držela ve svém trezoru objektivní životopisný pořad o herečce, který připravilo brněnské studio, a promítla jej až druhý den po jejím pohřbu.

■ Od „dvojčat“ 224 000 obětí

V důsledku válečných akcí USA a NATO po 11. září 2001 – po atentátu na „dvojčata“ newyorských mrakodrapů -, přišlo v amerických agresích v tzv. protiteroristických operacích o život 224 475 lidí. Uvedl to v červnu Watsonův ústav pro mezinárodní studie při Brownově univerzitě v USA. Údaje jsou zajímavé i tím, že poprvé zmiňují nejen vojenské, ale i civilní oběti.

V tabulce, kterou jsme na základě studií tohoto ústavu sestavili, se první číslo týká všech obětí, druhé jen obětí civilních:

Afghánistán:	33 877 (11 700)
Irák:	151 471 (125 000)
Pákistán:	39 127 (35 600)

V průběhu amerických operací v těchto třech zemích padlo 6 051 amerických vojáků a 2 300 příslušníků najatých sil.

Nejotřesnější jsou důsledky amerického vpádu do Iráku, na který doplatilo mnohem více civilistů než obránců země (přes 26 000, ale 125 000 civilistů). Ještě více utrpěli civilisté v Pákistánu – vedle asi 4 000 vojáků ve vojenských operacích USA zahynulo několikanásobně více civilistů.

Stránky 1 a 2 připravil a redigoval Zdeněk Hoření.

Solidarita se srbskými a běloruskými přáteli

(Dokončení ze str. 1)

„Principy mírového soužití států s rozdílným společenskopolitickým zřízením,“ pokračuje dále prohlášení MSV, „se zrodily díky společenskému úsilí v průběhu mnoha desetiletí jako výsledek nelehkých kompromisů dosahovaných v zájmu všeobecného míru a vzájemného pochopení na celé planetě. Tomu napomohlo vytvoření OSN v roce 1945. Ovšem politika nynějších ‚mírotvůrců‘ sleduje, bohužel, zcela protikladné cíle. Tím vzrůstá nedůvěra k zemím NATO a zejména ke Spojeným státům.“

Pryč s blokádou Běloruska!

Jak uvádí prohlášení MSV, mnoho analytických středisek se shoduje v názoru, že se „protislovanské síly pokoušejí donutit slovanské národy, aby se dobrovolně vzdaly obrany svých zájmů a bez odporu se smířily s otroctvím, které tajným i zjevným způsobem vnucují okupanti z řad protislovanských sil.“

„Podle příkladu,“ uvádí se dále v dokumentu, „jak se (země NATO) vypořádaly se srbskými vlastenci, má být nyní zastrašeno vedení Republiky Bělorus. To, co se silou nepodařilo německým fašistům – srazit na kolena běloruský lid v letech hitlerovské okupace, zlomit nepokorný slovanský duch – to se nyní země EU pokoušejí prosadit vůči Bělorusku ekonomickou a politickou blokádou.“

Proto MSV považuje za nutné varovat světovou veřejnost před nebezpečím, které se zítra může týkat každého, pokud dnes nebude bdělý. Hlavní je, aby OSN stálo na stráži zájmů a bezpečnosti národů celého světa a nejen několika vyvolených. Mezinárodní právo musí platit rovnoprávně vůči všem, nemůže se stát výlučností jen pro někoho.

Prohlášení, které podepsali N. F. Lavriněnko, Jan Minář a další představitelé MSV, v závěru vyzývá každého slušného občana slovanských zemí i ve slovanské diaspoře, aby při obhajobě zákonných práv a svobod slovanských národů účinně projevili s nimi svou solidaritu.

Vzpomínky na velkého Slovana

V čísle 142 Slovanské vzájemnosti bylo několik článků věnováno zakladateli novodobého Slovanského výboru prof. Ing. Břetislavu Chválovi, DrSc., od jehož úmrtí uplynulo 10 let. V článcích byl zdůrazněn nezpochybnitelný podíl B. Chvály na obnovení hnutí slovanské vzájemnosti. Je v nich ale také několik nepřesností. To mne vedlo k napsání pár slov o Břetislavu samotném i o celé anabázi, která vedla až k 7. sjezdu.

S B. Chválou jsem se seznámil v roce 1959 ve sportovním areálu Matematicko-fyzikální fakulty UK a Slavie VŠ na Albertovských schodech. On byl tehdy mladý asistent na ČVUT a velmi aktivní sportovec a fanda volejbalového týmu Slavie VŠ. Docházel jsem na albertovské kurty nejprve na tenis a později jsme tam měli tréninky basketbalového týmu MFF UK a také univerzitního týmu. Často jsme po trénincích zůstávali dlouho do večera ve třech s Břetislavem a se správcem areálu p. Mlčochem (starým legionářem) a někdy i ve více osobách, s Jiřím Adamírou nebo Zdeňkem Malým, a povídali si. Břéťu i mne velice zajímalo vyprávění p. Mlčocha o jeho cestě s legiemi přes Sibiř až do Vladivostoku. Už tehdy jsem pozoroval na Břéťovi velký zájem o ruskou zemi. Bylo pro mne ctí, když mi jako začínajícímu studentovi na MFF nabídl tykání. Často jsme hovořívali o historii, studiu a tam jsem byl několikrát svědkem jeho znalostí a rozhledu v mnoha oborech – mimo jeho nesporné, vynikající znalosti v technice.

Postupem času měl stále méně prostoru pro návštěvy Albertova a já musel na rok na vojenskou službu, tak jsme se viděli stále méně často. Pokud jsme se potkali, vždy jsme si někde poseděli a popovídali.

Byl jsem vyslán Akademií věd do Mezinárodního ústavu jaderné fyziky (JINR) v Dubně (RF). Při mém vánočním a novoročním pobytu v Praze počátkem ledna 1989 jsem dostal pozvánku na Velvyslanectví Kubánské republiky, a tam jsem se po letech s Břetislavem a jeho ženou Olgou znovu sešel. To už byl Břéťa nemocen, měl potíže s pohybem. Při našem rozhovoru se mne zeptal, co si myslím o znovuobnovení tradic slovanských sjezdů. A připomněl mi zároveň, že za pár let bude 150. výročí od 1. slovanského sjezdu v Praze v roce 1848.

Tehdy poprvé, co je mi známo, zazněla z jeho úst úvaha o svolání nového sjezdu. Když jsem mu odpověděl, že se mi to jeví jako velmi dobrý nápad, řekl mi, že se znovu připomene, až zase budu v Praze. Utekly další dva roky, a já jsem se s ním setkal před mým odjezdem na dvouletý pobyt na madridskou univerzitu. Tehdy se mne zeptal, zda znám spisovatele Ing. Alexeje Pludka. Odpověděl jsem mu, že jsem se s ním setkal jednou při podpisování jeho knihy. Dal mi na něj telefon a požádal mne, abych mu ještě před mým odjezdem zavolal. Sešel jsem se tedy s Alexejem a probírali jsme mimo jiné možnost uspořádání sjezdu. On byl již v té době spolu s Břetislavem velmi aktivní v promýšlení celé akce. S Pludkem jsem si dopisoval po celé dva roky mého pobytu ve

Španělsku. Po mém návratu v roce 1993 jsme se již začali scházet buď u prof. Chvály, nebo u Ing. Pludka. Postupně se objevovali a zapojovali další členové Slovanského výboru do přípravy sjezdu. Bohužel, mé pracovní zaneprázdnění mi trochu komplikovalo účast na přípravách. Ostatní je již v podstatě známé. Jako poděkování mne B. Chvála požádal, abych před televizí ČT na sjezdu přečetl zdravici, především papeže, postoje našich politiků ke sjezdu a hlavně tehdejšího prezidenta ČR V. Havla.

Je nesporné a zcela nezpochybnitelné, že zásluhy o češství a slovanství profesora Ing. Břetislava Chvály, DrSc., a Ing. Alexeje Pludka nelze docenit. To jsou opravdoví lidé a Slované, naši současní politici se ve většině případů s nimi nemohou vůbec ani srovnávat. Nebudu jistě sám, kdo na ně oba bude vzpomínat a litovat, že již nejsou mezi námi.

Petr Pokorný
člen Celostátní rady SV ČR

Slovanský aktiv ve Vsetíně

V červenci SV ČR rozhodl, že uspořádá aktiv i na Moravě, a to ve Vsetíně. Je to ocenění práce našich členů v mnoha místech Moravy a příležitost, aby se aktivisté z dalších částí naší republiky blíže seznámili s činnosti našeho sdružení v této krásné oblasti naší země.

Aktiv se bude konat v sále restaurace Bečva ve Vsetíně-Trávníky č. 1824 v sobotu 15. října v 10.00 hodin. Občerstvení pro účastníky je zajištěné. Pro zájemce z Prahy, i mimopražské vypravíme autobus. Je možné zajistit v Praze levný nocleh pro členy ze vzdáleného místa, aby mohli pražským autobusem odjet.

Pravděpodobný odjezd autobusu z Prahy bude kolem 5. hodiny ranní. Cena = příspěvek je stanovena na 100 Kč. Závazné přihlášky a zaplacení příspěvku do 30. září pro zájemce, kteří využijí autobus, vyřizuje v sekretariátu SV ČR **Eva Holečková**, tel. 222 897 261 nebo 728 009 737, pro informace ve Vsetíně **Vlasta Babovcová,** tel. 733 197 290.

Srdečně zveme všechny stoupence slovanské vzájemnosti k účasti na vsetínském aktivu, těšíme se na shledání se členy a příznivci z Ostravy, Olomouce, Brna, Krnova a všech dalších míst z celé Moravy.

Eva Holečková

Neušlo nám

■ KRONIKA

27. června – Vláda v Tbilisi oznámila, že od tohoto dne se včerejší Gruzie, někdejší člen SNS, jmenuje Georgia (Džordžija).

28. června – Na dvoudenní státní návštěvu Slovenska zavítal Václav Klaus, v Banské Bystrici položil květiny k památníku Slovenského národního povstání.

1. července – Předsednictví Evropské unie se ujalo na půl roku Polsko.

15. července – Premiér Donald Tusk, jehož země začala předsedat EU, jako první zemi navštívil ČR.

22. července – Evropou otřásl masakr: Norsko se stalo obětí pravicového šílence (zahynulo přes 70 osob).

1. srpna List Rzeczpospolita oznámil, že polský soud osvobodil W. Jaruzelského ze zdravotních důvodů z projednávání okolností vyhlášení výjimečného stavu z roku 1981.

■ Nová kniha „Velký zlatý tunel“

Také bývalý poslanec Jaroslav Štrait se zlobí na senátory a poslance a další mocné české politiky, když jim letos v dubnu přes nakladatelství Futura a jím vydanou knihu **Velký zlatý tunel** adresoval výtku, že DOSUD nikdo z nich veřejně neprotestoval proti krádeži za bílého dne, v níž Josef Tošovský, bývalý guvernér České národní banky, spekulativně „zašantročil“ zlatý poklad republiky, čímž připravil státní pokladnu o mnoho tun zlata a nejméně o 27 miliard Kč. Poprvé na tento „tunel“ upozornil v roce 2007 Stanislav Motl v Knize Kam zmizel zlatý poklad republiky. Z velké množiny tun zlata zůstalo v sejfech Státní banky sotva tun deset! Kniha je všestranně poučná. (SV)

■ Náš pranýř!

„Největší německou vinou je skutečnost, že neschopnost wehrmachtu přivedla do Evropy Stalinův komunismus.“

Tento hrůzný výrok pronesl český historik – PhDr. Jan Boris Uhlíř, pracovník Vojenského historického ústavu, placeného z rozpočtu české vlády.

Řekl to ve svém vystoupení na druhém kanálu České televize (ČT 24) 9. června 2011 v pořadu moderátorky Daniely Drtinové.

„Neschopnost wehrmachtu“ si ve službách nacistického režimu vyžádala v druhé světové válce v bojích za svobodu evropských národů životy statisíce rudoarmějců.

Ani Uhlíř či Vojenský historický ústav, ani Česká televize či její moderátorka Daniela Drtinová se (dosud) českým divákům neomluvili. (zh)

■ Do wehrmachtu nahnáno 12 000 Čechů

Píše se to těžce, ale z žádné písně slova nevyškrtneš, ani z historie, fakt, že na 12 000 Čechů z Hlučínska donutili nacisté bojovat ve wehrmachtu. Zdůrazňujeme, že nikoliv dobrovolně, ale kvůli „dějinné smůle“, jak poznamenal časopis Týden č. 18/2011 v poznámce Veteráni z wehrmachtu. Hitler si činil nárok na Hlučínsko, které patřilo k Německu do roku 1742 a prohlásil obyvatele tohoto moravského koutu za německé státní příslušníky a muže tedy poslal na frontu. Nicméně, jak zdůraznil týdeník, místní obyvatelstvo po celou dobu záboru mluvilo česky, lidé sami sebe nazývali „pruskými Moravci“. Na tři tisíce „pruských Moravců“ se z fronty, žel, nevrátilo...

■ Historie: Ostuda první republiky

Revue History, prý nejúspěšnější společenský měsíčník v Česku, uveřejnila jako hlavní téma svého červnového čísla (6/2011) stať pod titulkem **Ostuda první republiky: proč Češi udělili Mussolinimu nejvyšší státní vyznamenání?** Proč? Prý chtěl Masaryk upevnit dobré vztahy s Itálií. Duce od něho dostal v roce 1926 Řád Bílého lva, tedy už poté, co úspěšně zvládl svůj pochod na Řím a stal se diktátorem. Ti, kteří to prezidentovi tehdy navrhli, se na svůj ztřeštěný nápad (možná) s hořkostí (snad) za Mnichova nemohli rozpomenout. Duce začal se svými třemi kumpány (Hitlerem, Daladierem a Chamberlainem) Československo nevděčně parcelovat. Tak svět odplácí...

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Válka začala v hlubokém míru

„Slibuji, že venku v župách budu pracovat tak, abychom jednou vybojovali a prožili den sudetoněmecké svobody."

Tak nějak slibovali absolventi cvičitelské školy DTV – Deutscher Turner – verein, v třicátých letech svému vedoucímu věrnost společné myšlence. A tento slib pak přenášeli dál do jednot, zavazujíce další „turnery".

Důkladně otřást Československem

Samozřejmě nás zajímá, komu byl slib skládán. Bylo to do rukou Konráda Henleina, který jako uznávaný zástupce sudetských Němců, hrdě prohlašoval:

„Během několika let se sudetoněmeckému živlu podařilo tak důkladně otřást vnitřní stabilitou Československé republiky a uvést vnitřní poměry do zmatku takovým způsobem, že se stala zralou pro likvidaci. To vše se mohlo uskutečnit jen proto, že celé sudetské Německo se stalo nacionálně socialistickým. Nechť jednou dějiny vynesou rozsudek – sudetští Němci vykonali věrně a pohotově svoji povinnost."

Z úst předáka sudetských Němců zaznělo mnohokrát volání po návratu takzvaných Sudet a sudetských Němců do náruče rodného Německa. Henleinova hvězda naplno vychází v roce 1933, kdy zakládá Sudetendeutsche Heimatsfront. Cílem nového sdružení bylo dosažení národnostní jednoty veškerého německého obyvatelstva v Československu, a to nejen tradičními, ale i netradičními cestami a metodami.

V roce 1935 se pak toto sdružení změnilo na SdP – Sudetendeutsche Partei a strana vykročila k volbám. Volební kampaň v pohraničí až důvěrně připomínala zkušenosti NSDAP z německých voleb, včetně aktivizace skupin ordnerů při každé místní organizaci SdP. Předvolební kampaň SdP vrcholila výzvou Henleina k věrnosti v boji za německou jednotu a odevzdání hlasů SdP.

Úspěch páté kolony

Pátá kolona hitlerovského režimu slavila úspěch a Henlein zvítězil. Následně se pak stala SdP jako nejsilnější strana, zastupující německé zájmy, střediskem rozvratu Československa. Za pouhé tři roky se Československo muselo vynuceně vzdát velké části státního území a byly vytvořeny předpoklady pro vznik a eskalaci nejničivější války v historii lidstva.

Tyto a další okolnosti si připomínejme též pro uvědomění si vlastních chyb, jichž jsme se dopustili, pramenících z nedůslednosti proti postupujícímu nacistickému nebezpečí i některých nedostatků v menšinové politice. Chyb, které přivedly republiku k rozpadu, ale které vyvolaly jako následek i poválečný vztah k řešení celé problematiky.

Co Západ nepochopil

Německá menšina v Sudetech dosáhla volebního cíle. Bylo možno přistoupit k realizaci dalšího bodu, a tím byl faktický rozpad Československa pod heslem „Neuordnung Europas".

Tragédií Československa bylo, že veřejné mínění v západní Evropě nepochopilo, že problém Československa je problémem celé Evropy. Evropa se ukolébávala myšlenkou, že jde o nevyřešený národnostní spor – jakousi naši vnitřní záležitost. Národnostní otázka byla však pouze vnější jevovou formou.

Cílem bylo skutečně opanovat střed Evropy jako klíč k Balkánu a celému jihovýchodnímu teritoriu. Péče o sudetské Němce byla pouhou zástěrkou skutečných úmyslů. Sudetští Němci se na tomto plánu aktivně a uvědoměle podíleli.

Autentické dokumenty z let 1938 dokládají názory představitelů nacistického Německa a SdP: **„Nevěříme, že mezi námi a československou vládou je možná nějaká dohoda, válka je naprosto nevyhnutelná. Základním plánem je totální zničení národní existence Čechů."**

Účet vydala Postupim

Nacistická brutalita, provázející politiku zotročování, odnárodňování a kolonialismu Německa za druhé světové války byla plně ve službách politického a ekonomického systému. Nebylo proto náhodou, že ve Zprávě o postupimské konferenci tří velmocí z roku 1945 v kapitole XIII se došlo k závěru: **„Tři vlády uznávají po projednání otázky ze všech aspektů, že musí dojít k odsunu německého obyvatelstva, nebo jeho části z Polska, Československa a Maďarska do Německa. Souhlasí s tím, že jakýkoli odsun, k němuž dojde, se musí provádět organizovaně a humánním způsobem."**

Odsun i jako poučení

Interpretace odsunu jako vyhnání se vztahuje k mezinárodnímu právnímu aktu, a pro budoucnost umožňuje přesouvat odpovědnost za samotný akt na stranu vítězných mocností, a to dříve nebo později. V našem případě se přesouvá na stranu nástupnických států Československa, zejména pak na odpovědnost z hlediska právních nároků odsunuté menšiny. A že tyto obavy nejsou bezpředmětné, nasvědčuje aktuální vývoj ve stanoviscích a nárocích nejen tzv. Sudetoněmeckého landsmannschaftu, případně oficiálních kruhů Německa a pohrobků sudetoněmeckých ideálů z let třicátých u nás v Čechách. Jakékoliv zpochybňování odsunu, zpochybňuje operaci, která se uskutečnila v souladu s mezinárodním právem a podle všeobecného názoru v zájmu zachování mezinárodního míru a bezpečnosti, a nebyla zamýšlena jako samoúčelný trest.

Individuální odpovědnost nebyla nutným předpokladem k odsunu. Tuto stránku věci řeší jako vnitřní norma dekret prezidenta republiky č. 33 ze srpna 1945. Ne tedy jako norma rozhodující, ale jako norma realizující předcházející rozhodnutí mocností. Veškeré útoky proti dekretu či dekretům prezidenta Beneše jsou pouze snahou o destabilizaci vzájemných vztahů naší republiky s Německem a pokusem o vnitřní vměšování. Rozhodnutí o odsunu ze strany velmocí také zbavuje Československo z nepodloženého nařčení ze svévolnosti.

Ze světové války vzešla řada poučení a jedním z nich je také akt odsunu .

Stanislav Hrzina

Výmluvná vzpomínka

Někdejší významný sovětský ministr zahraničních věcí Vjačeslav Molotov v jedné ze svých vzpomínek líčil i svůj zážitek z doby, kdy v roce 1945 působil v USA. Bylo to již na samotném sklonku jeho tamějšího pobytu, kdy vrcholily přípravy na ustavující zasedání Valného shromáždění OSN a bylo zapotřebí dojednat i jeho organizaci a vedení. Cestoval tehdy vlakem v jídelním voze, bylo to při snídani. Jídelní vůz byl zcela obsazen, když náhle do něj vstoupil nějaký občan a řekl: „Právě hlásili, že zemřel Roosevelt."

Nevzbudilo to však žádnou pozornost. Američané totiž, pokud se politika nedotkne jejich peněženky, tak je jim všechno jedno. A prezident, i když jej Američané v rozhodující většině podporovali -, konstatuje ve své vzpomínce Molotov, představte si naši situaci – cožpak by se dalo jenom pomyslet, že by tomu nevěnoval nikdo pozornost? My jsme vše více prožívali než Američané – oni mají v tomto směru hroší kůži. Dokud je jejich peněženka, nic je nevyvede z míry.

Roosevelt uměl najít svůj vztah k nám, ale Truman – ten jej skrývat už vůbec nedokázal, otevřeně se choval velice nepřátelsky. Naplánovali dokonce, jak využijí emigranty v USA, vyzbrojí je ve vojsko s tím, aby byla vytvořena jejich vláda, zničili komunisty, rozdrobili SSSR na kousky a odervali jeden národ od druhého..."

Při četbě této vzpomínky si uvědomíme, jak neztratila nic na své aktuálnosti dosud. Vždyť pokusy o oslabování Ruské federace, po rozpadu SSSR, pokračují stále, včetně pokusů o vyvolávání národnostních sporů. Leckterého čtenáře možná napadne i to, zda prohlubující se ekonomická nerovnováha a rostoucí zadlužení USA stále více postihující „peněženky" dalších a dalších Američanů, se nestane významným činitelem a problémem pro vládní administrativu USA a je otázka, do jaké míry ovlivní i neufinancovatelná válečnická dobrodružství, do nichž zabředla a zabředává!

Hrozivé krizové turbulence, vágní postavení dolaru coby stále ještě světové rezervní měny, nebývalý růst ceny zlata, nehledě k tíživým krizovým problémům v Evropské unii a jmenovitě v zemích oblasti euro, včetně tápavě neuspokojivých snah o nápravu, to vše jsou symptomy dnes již nevyléčitelně ochořelého kapitalismu. **Mirko Svoboda**

Sídlo Mezinárodního výboru přátelství a solidarity se sovětským lidem a redakce měsíčníku Northstar compass v kanadském Torontu, kde 9.-11. září 2011 bude zasedat již III. světový kongres této organizace, mající mnohaletou pokrokovou tradici. Nadcházejícímu jednání přeje naše redakce úspěch.

Prohlášení o „terminologickém zmatku"

VARŠAVA (SV) – Slovanský výbor Polska vydal 30. června prohlášení nazvané k „Otázce o upevnění mezinárodního slovanského hnutí". Odmítá v něm stanovisko tzv. Všeslovanského výboru a jeho hodnocení „kvality činnosti polských slovanských organizací". Takové hodnocení je v pravomoci pouze Slovanského výboru Polska, zdůrazňuje se v prohlášení. Připomeňme, že tzv. Všeslovanský výbor byl ustaven loni v Praze některými stoupenci rozkolu v mezinárodním slovanském hnutí. Polské stanovisko protestuje také proti zneužití historického názvu „Všeslovanský výbor" z počátku druhé světové války, jehož předsedou se stal sovětský generál Gundorov. Tento historický název se nemůže svévolně zneužívat bez ohledu na spojenou s ním tradici. Výbor generála Gundorova symbolizoval společné úsilí slovanských národů v boji proti německému fašismu a po válce se přičinil o přípravu bělehradského všeslovanského sjezdu v roce 1946, na který poté navázaly další všeslovanské sjezdy. Zneužití tohoto historického názvu je neodůvodněné, mylné a vede k terminologickému zmatku, zdůrazňuje polské prohlášení. Slovanský výbor Polska také odmítá pokusy „destabilizovat činnost" mezinárodního slovanského hnutí a jednoznačně se opírá o závěry 7. všeslovanského sjezdu v Praze v roce 1998, na němž byl pod vedením profesora Břetislava Chvály vytvořen Mezinárodní slovanský výbor jako orgán koordinující činnost slovanského hnutí, potvrzený všemi následujícími všeslovanskými sjezdy.

Zavlála na 218 místech

Vladimír Novotný, předseda občanského sdružení Moravská národní obec, vyzval loni své krajany poprvé, aby na počest státního svátku sv. Cyrila a Metoděje vyvěsili „moravskou národní vlajku", dodnes neoficiální. Na jeho výzvu tehdy reagovalo prý 78 obcí, ale letos se jich už – podle časopisu Týden – **ohlásilo 218.** Mezi nimi i několik nepřehlédnutelných měst jako Uherský Brod, Mikulov, Vyškov, Šumperk a jedna brněnská čtvrť. Moravská vlajka však oficiálně neexistuje. ČR totiž neuznává zemské uspořádání, o jehož obnovení zmíněné sdružení usiluje. Ale to je téma na jinou diskusi. Jen dodejme, že s „moravskou vlajkou" přijela skupina Moravanů v roce 1998 i na 7. všeslovanský sjezd a Josef Pecl z Brna na něm jménem „moravského národa" také vystoupil. Moravská vlajka má dvě barvy – žlutou (horní) a červenou, stejně jako vlajka pražská, od níž se však liší vloženou moravskou orlicí. (SV)

Starosta Mikulova Rostislav Koštial se s „moravskou vlajkou" nechal i vyfotografovat (snímek: Týden)

Stoupenec slovanství

Mezi osobnostmi, které řadíme mezi zastánce idejí slovanství, by neměl zůstat nepovšimnut ani **Rudolf Medek** (8. 1. 1890-22. 8. 1940), básník, prozaik a dramatik. Byl aktivním účastníkem čs. legií v Rusku, později ředitelem Památníku osvobození a generálem československé armády. Proslavil se svými díly z legionářského prostředí – cyklus Anabaze, drama Plukovník Švec a dalšími. Sluší se připomenout jeho vlastenectví a také „panslavanské smýšlení", byť v neuskutečnitelné podobě slovanského sjednocení, opírající se o tehdejší carské Rusko.

Rudolf Medek byl konzervativní nacionalista, který však v jednom ze svých článků nazvaném „Kyjevské dni" své rusofilství vyjádřil takto: „V Rusku my viděli prestiž vítězného slovanství, všude jinde potlačovaného, všude jinde pokořeného... Říkáme o sobě, že jsme kulturní národ... Jako uvědomělí Slované nesmíme zahoditi pochodně, které držíme v rukou: z nás vyrostla slovanská myšlenka, my byli jejími apoštoly, my musíme být nejvěrnějšími a nejsilnějšími bojovníky za ně. Ruský národ neopustíme" (cit. dle knihy K. Kocourka „Čechoslovakista Rudolf Medek, vyd. Mladá fronta 2011, s. 777).-da.

Neušlo nám

■ **Proč se lidé rozcházejí** – tak je nazvána kniha ruské autorky Larisy T. Babienko. Autorka je novinářkou, dramaturžkou, ale především člověkem pilně se angažujícím proti všem nešvarům současné ruské reality. Vystupuje aktivně i proti pomluvám sovětské společnosti v listě „Za SSSR", jehož je šéfredaktorkou. Kniha, mající rozsah 432 stran, vyšla nedávno v Moskvě a je věnována zostření vztahů mezi národy, ke kterému došlo po rozpadu kdysi pevného společenství národů SSSR. Je varováním. Podle autorky někdejší mohutný SSSR, dílo 180 přátelských národů, zničili nejen jeho zámořští a evropští protivníci, ale i ti, kdož v našem domě uskutečňovali jejich rozkazy, ve snaze poštvat proti sobě jednotlivé národy a národnosti. Babienko vystupuje proti lžím o historické minulosti SSSR a po svém naplňuje krédo, které vyjádřil Bertolt Brecht v Životě Galilea: „Kdo nezná pravdu, je pouze hlupák. Kdo ji však zná a nazývá ji lží, je zločinec!"

■ **Štafetový běh díků, míru a svornosti** Devín – Nitra – B. Bystrica se koná již po čtyřicáté na Slovensku. Jak se v informaci organizátorů uvádí: „Spolu s tradičným vyjadrením vďaky za oslobodenie a vyše 66 rokov trvajúci mierový život prichádzame s otvorenými výzvami nezabúdať na našu heroickú slovanskú minulosť, oddanú službu vlasti a hrdosť na rozvoj tak materiálnych ako aj duchovných hodnot v jednotlivých obciach, mestách a krajoch Slovenska." Organizátoři tak chtějí přispět spolu s dalšími sportovci po trase k odkazu hrdinů protifašistického odboje a SNP.

■ **Památku Slovenského národního povstání** uctil za své státní návštěvy na Slovensku také prezident Václav Klaus, který s manželkou Livií položili věnec u Památníku SNP.

■ **Galileo bude levnější** – v chystaném navigačním systému Galileo se podařilo najít možné úspory, díky nimž se podle odborníků uvolní asi půl miliardy eur (v přepočtu kolem 12 miliard Kč). Oznámil to Alexandro Tajani, který na letecké show ve francouzském Le Bourget podepsal dvě nové smlouvy Galileo. Do roku 2016 by mohlo být vypuštěno 24 družic, o šest více, než se dosud plánovalo (BBC).

■ **Válečná dobrodružství** mají své bariéry. Česká republika prý znepokojuje NATO, protože prý není schopna plnit svůj finanční závazek vůči NATO ve výši 2 % ročního HDP země. Nedopočítat se však asi nejsou schopny vzhledem k finančním problémům ani Spojené státy. Jak jinak by se mohl dokonce i ministr obrany ČR Vondra pozastavit nad poklesem prestiže Spojených států, když řekl, že „USA měly dříve postavení lva, zatímco dnes mají postavení pouhého šakala či kojota" (Hospodářské noviny 22-24. 7. 2011, s. 10).

■ **Detektivka s otevřeným koncem** - tak lze charakterizovat historii okolo Slovanské epopeje Alfonse Muchy. Výstava všech pláten je plánována od listopadu v Praze ve Veletržním paláci. O definitivním umístění výstavy však není rozhodnuto. Diskutuje se o Jízdárně v Praze, Na Pohořelci.

■ **Ctirad Mašín** zemřel. Mark Twain svého času napsal: „Na pohřeb jsem mu nešel, ale poslal jsem velmi vřelý dopis s ujištěním, že s událostí souhlasím."

■ **Válečných zločinců v Jugoslávii** bylo za druhé světové války 5090, z toho bylo 2499 Rakušanů. Rakušané zaujímali význačné postavení ve vyhlazovacích údերných oddílech. Představovali jednu třetinu personálu vyhlazovacích čet SS. Byli veliteli čtyř hlavních vyhlazovacích táborů, kde byla zavražděna téměř polovina ze šesti milionů židovských obětí – podle anglického historika Paula Johnsona v obsáhlých Dějinách židovského národa, vyd. Lada (Rozmluvy 2007).

Tato stránka je věnována informacím o západoslovanských zemí. Řídí ji a rediguje Mirko Svoboda.

Jednou větou

■ **Rusko letos vydá na nákup nové vojenské techniky** 750 mld. rublů, což je 1,5krát více než v roce 2010.

■ **Běloruské starobní a invalidní důchody** a sirotčí dávky se od srpna zvýšily o 13 %.

■ **Ruské mezinárodní měnové rezervy** činily v 1. pololetí 538 mld. dolarů, když jejich historické maximum před třemi roky dosáhlo 598 miliard a minimum za úřadování Jelcina – 10,7 miliardy.

■ **Novým českým velvyslancem na Ukrajině** se stal Ivan Počuch, dosavadní bezpečnostní ředitel Ministerstva zahraničí.

■ **Ruská rezervní základna Černomořského lodstva v Novorossijsku** (na černomořském pobřeží) má být dokončena do roku 2014.

■ **Hraný film o slavném ruském písničkáři V. Vysockém** se chystá uvést 1. prosince jeho syn.

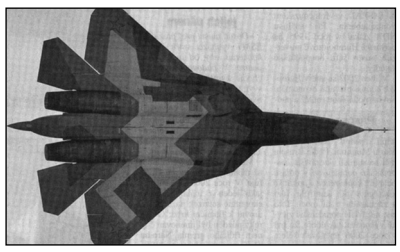
■ **Každý stý obyvatel Ruska je údajně závislý na drogách**, které tak ročně zabíjí 126 000 lidí.

■ **Ruský ministr vnitra R. Nurgalijev vyzval k omezení internetu** kvůli odklonu mladých lidí od tradičních ruských kulturních hodnot, zatímco v Rusku funguje asi 7500 extremistických webových stránek.

■ **Rybáři na Dálném východě letos ulovili rekordní množství lososovitých ryb**, a tak jejich cena v ruských obchodech má klesnout až o čtyři pětiny.

■ **Platy i důchody ruských policistů** vzrostly dvojnásobně, takže nastupující poručíci obdrží měsíčně 45 tisíc rublů (1000 eur).

■ **Ruské „neviditelné" bojové letadlo Suchoj T-50** mělo v Moskvě v srpnu premiéru.

Na moskevské letecké přehlídce se nový ruský „neviditelný" letoun T-50 poprvé veřejně představil 17. srpna

■ **A. Lukašenko udělil milost 9** uvězněným (včetně šesti jeho prezidentských protikandidátů), odsouzeným za účast na organizaci protivládních protestů a vandalských akcí z konce loňského roku.

■ **Spotřeba ruského plynu v Evropě** se zvýšila v prvních šesti měsících tohoto roku o 20 procent a 20. srpna proběhl v zátoce Portovaja „zlatý svár" potrubí Severního proudu, který spojil pozemní úsek, položený po ruském území a námořní po dně Baltského moře do Německa.

■ **Do Ruska, Číny a Brazílie** plánuje rozmístění devizových rezerv z evropských a amerických bank v průběhu dvou let Venezuela.

■ **Integraci Ruska do WTO** do konce letošního roku podporují ve společném prohlášení zástupci zemí ASEAN.

■ **Rusko sníží počet startů nákladních lodí Progress** k Mezinárodní kosmické stanici v příštím roce na tři, zřejmě i vzhledem k nedávné havárii nákladní lodi stejného typu.

■ **Dohodu o spolupráci** uzavřely Muzeum Mao Ce-tunga v městě Šao-šan a Leninův memoriál v Uljanovsku, který otevře výstavu fotografií a dokumentů věnovaných životu čínského vůdce.

■ **Na ruském Dálném východě** bylo během dvou a půl roku zaregistrováno přes 70 zločinů extremistické a teroristické povahy.

■ **Litevský Nejvyšší správní soud** rozhodl, že informační tabule na veřejných místech budou pouze v litevštině a samosprávy tak budou muset odstranit tabule v polském a ruském jazyce.

■ **Tendence na slučování parlamentních stran** probíhá na Ukrajině, kde se připravuje slučovací sjezd vládnoucí Strany regionů se Silnou Ukrajinou S. Tyhypka a hovoří se i o možném připojení Národní strany V. Lytvyna a Jednotného centra V. Balogy.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Brestská pevnost – hrdina

Historie Brestské (Brest-Litevské) pevnosti se počala psát v první polovině 19. století. Kongres ve Vídni (1814-1815) ustanovil pořádek v Evropě po napoleonských válkách. Došlo rovněž k vyjasnění hranice mezi carským Ruskem, Pruskem a Rakouskem, rozkolísané po třech děleních Polska koncem 18. století. Jedním z opatření ruského vrchního velení pro vojenské zajištění nových hraničních poměrů bylo využití výhodné zeměpisné polohy ke zbudování pevnostního zařízení při soutoku řek západní Bug a Muchavec na místě původního města Brest, přesunutého z těchto důvodů 2-3 km východněji.

Prvně vstoupil Brest a jeho pevnost do světového povědomí v přelomu let 1917/1918, kdy tady probíhala jednání o příměří a následně o uzavření míru mezi ústředními mocnostmi a delegacemi sovětského Ruska a Centrální rady Ukrajiny. Rezultát spočíval v přijetí tvrdých podmínek diktovaných Berlínem. Všechno ale nakonec dopadlo jinak. Po polsko-sovětské válce (1920) smlouvou uzavřenou v Rize toto území připadlo obnovenému polskému státu.

V letech 1921-39 byl Brest (od r. 1923 polskými úřady pojmenovaný Brest nad Bugem) střediskem Poleského vojvodství a posádka pevnosti náležela do IX. okruhu Vojska polského. Když sem 14. září 1939 postoupila německá 10. tanková divize, Poláci odrazili sedm útoků protivníka, než v noci z 16. na 17. 9 ustoupili směrem k Terespolu. 22. září 1939 Němci předali město a pevnost Rudé armádě. Pro lžitvůrce v ČR jasný důkaz „sovětského komplotu s nacisty". Jakoby předtím neexistovaly „tanečky" Západu s výmarským a posléze i hitlerovským Německem.

Od podzimu 1939 byla Brestská pevnost začleněna k sestavě Západního zvláštního vojenského okruhu a pohraničních vojsk Lidového komisariátu vnitra (NKVD), kontrolujících novou státní hranici SSSR. V červnu 1941 se zde nacházely i rodiny vojáků z povolání a civilních zaměstnanců.

S úsvitem 22. 6. 1941 proťala ranní ticho německá dělostřelecká příprava. Plánovači wehrmachtu rozhodli nejen Brestskou pevnost obklíčit, ale okamžitě ji pacifikovat. To podle nich nemělo úderným četám trvat déle než osm hodin.

Odpor skupin a jednotlivců, odmítajících se přes neuvěřitelné strádání vzdát, pokračoval ještě minimálně celý červenec. Mnozí doopravdy bojovali do posledního náboje a dechu, jak o tom svědčí nápisy po stěnách uvnitř pevnosti.

Vchod do pevnosti

Obrana Brestské pevnosti se stala brzy jednou z legend Velké vlastenecké války Sovětského svazu.

Výnos Prezidia Nejvyššího sovětu SSSR z 8. května 1965 udělil Brestské pevnosti titul „pevnost-hrdina". V prostoru někdejší Citadely byl vybudován pamětní komplex „Brestská pevnost – hrdina", slavnostně zpřístupněný 25. září 1971 zažehnutím Věčného ohně před ústředním monumentem. Monument (představuje hlavu obránce) je ze železobetonu (výška 31,5 m, šířka 50 m), spolu s obeliskem – bodákem (výška 100 m, váha 620 t) tvoří dominantu komplexu. U Věčného ohně jsou uloženy ostatky 962 padlých obránců – 270 pod svým jménem.

A právě jejich vojenské fotografie, promítané na obrovském bílém plátně sledovali v hlubokém nočním tichu tisíce, většinou pěšky sem dorazivších účastníků smuteční tryzny, konané zde po sedmdesáti letech. Za monotónního odbíjení ubíhajícího času mizely tváře v hloubi obrazovky se strohým sdělením jména a data smrti, prokládané strohým sdělením, že „do začátku napadení zbývá tolik a tolik vteřin".

Ty uplynuly 22. června 1941 ve 3 hod. 45 minut, kdy se pevnost ocitla v centru palby a blesků válečné vřavy. Následné záznamy bojů na obrazovce, provázené živými obrazy loučení s padlými pod ní, přímé záběry přítomných veteránů s přimknutými k nim vnoučaty, viditelně dojaté skupiny mlčících lidí, vytvářely s dramatickým hudebním doprovodem monumentální scénu.

Následná krátká vystoupení veterána, studentky, gubernátora a pěveckého sboru už jen vracela přítomné do probouzejícího se prvého letního dne. Březkná vojenská přehlídka stvrdila jeho realitu.

Karel Dostál
Vladimír Mlejnecký

Tlak na běloruskou privatizaci

Ve stínu probíhajícího soudního procesu s J. Tymošenkovou opadl u nás zájem o problémy červnové 36procentní devalvace běloruského rublu. Vedle jeho trvalého nadhodnocení a známých diskriminačních hrátek proti Bělorusku k ní nemalou měrou přispěl i trvalý tlak ruských oligarchů, rozhořčených neochotou přístupu k privatizaci běloruských podniků. Projevil se zejména v energetické oblasti, kde se cena ruského plynu pro Bělorusko mění každé čtvrtletí a postupně se zdvojnásobila na současných 286 dolarů za tisíc metrů krychlových.

První výsledky se už dostavily. Bělorusko dostalo v rámci regionálního záchranného fondu od Ruska a dalších zemí SNS desetiletý úvěr ve výši tří miliard dolarů na stabilizaci ekonomiky a bude muset v rámci podmínek privatizovat státní majetek za 7,5 miliardy rublů.

Vláda vede s Ruskem rozhovory o prodeji akcií řady státních podniků a velkých společností. Ruská spořitelna a Deutsche Bank poskytnou společnou půjčku ve výši 2 miliardy dolarů jednomu z předních běloruských podniků „Bělaruskalij", který patří mezi největší světové výrobce draselných minerálních hnojiv. Vyrábí se v něm každá šestá tuna světové produkce. Jako záruku předložilo Bělorusko 35 % akcií tohoto podniku. Připravenost své země investovat do akcií této a dalších firem tlumočil v Minsku velvyslanec Indie.

Hlavní „manévry" však probíhají samozřejmě kolem plynu. Komentáře se vesměs shodují, že strategické zájmy Ruska převýšily nad ekonomickými a slevou na plyn dojde i k žádoucímu zvýšení přitažlivosti integrace s ruskou ekonomikou. **(kd)**

Nová koncepce? Bez jasné vize!

Přinášíme k posouzení, co nového přináší pět let po vypršení platnosti předchozího dokumentu zveřejněná nová koncepce české zahraniční politiky do našich vztahů se zeměmi východní Evropy. Vše lze najít ve dvou odstavcích.

„Cílem české zahraniční politiky je dobrý a oboustranně výhodný **vztah s Ruskou federací.** Strategické, bezpečnostní a ekonomické zájmy ČR, včetně pevného ukotvení ČR v EU a NATO budou žádoucím základem vzájemně výhodných vztahů s Ruskem. ČR přivítá posílení spolupráce ve všech oblastech společného zájmu. Důležitým zájmem ČR je rozvíjet vyváženou ekonomickou výměnu, energetickou spolupráci a rovněž součinnost v oblasti boje proti terorismu. ČR bude pokračovat v dialogu s ruskou občanskou společností, zejména v oblasti podpory lidských práv."

„ČR považuje **východní partnerství** za užitečnou ideu, která v zájmu celé Evropy napomáhá partnerským zemím nejen přijímat unijní ekonomické a další standardy, ale též spolupracovat s EU na základě společných hodnot. Sdílení společných hodnot bude předním kritériem ČR pro její podporu státům východního partnerství v bilaterální rovině i v rámci EU. Česká zahraniční politika se pak v rámci bilaterálních styků, v EU i na dalších mezinárodních fórech bude zasazovat o respektování nezávislosti a územní integrity všech zemí partnerství. Dále bude podporovat politickou, sociální a ekonomickou stabilitu s důrazem na dodržování lidských práv a základních svobod, rozvíjení právního státu, politické plurality, občanské společnosti a svobody médií v těchto zemích. ČR bude trvat na řešení přetrvávajících konfliktů v regionu mírovými prostředky, v souladu se zásadami mezinárodního práva a s využitím existujících mezinárodních formátů. Moldavsko a Gruzie patří mezi prioritní země rozvojové spolupráce, oba tyto státy spolu s Ukrajinou a Běloruskem představují prioritu i z hlediska transformační spolupráce."

V podstatě lze tentokrát souhlasit s názorem Lidových novin: „Ačkoliv je pozitivní, že nová koncepce vznikla, celkově se jeví jako zbytečně konzervativní, opatrnická a bez jasné vize." Do jaké míry odpovídá českým národním zájmům, už necháváme na posouzení každému. **(kd)**

Neušlo nám

■ **Ohrožení Ruska** pociťuje dle průzkumu Fondu Veřejné mínění asi polovina respondentů (47 %). Přibližně třetina (31 %) má zato, že žádné takové nebezpečí neexistuje a 22 % odpovědět nedokázalo. Mezi těmi, kdo si myslí, že Rusko nějaká země ohrožuje, 26 % uvedlo za hlavního nepřítele USA, 13 % Čínu s její stále větší vojenskou mocí a 5 % obyvatel označilo za nepřítele Gruzii.

■ **Aféru s udělováním Ceny Quadriga** premiéru V. Putinovi komentoval ruský tisk konstatováním, že premiér cenu nepotřebuje, to spíše ona potřebovala jeho. Oblíbený autor biografie B. Pasternaka, M. Gorkého či B. Okudžavy – D. Bykov sarkasticky poznamenal: „Havel varoval, že pokud Putin cenu dostane, vrátí on tu svou a přitom posílá svůj brakový film na moskevský filmový festival, který pořádá Putinův přítel režisér N. Michalkov, do města, kde V. Putin dělá premiéra."

■ **V rámci Meziparlamentní unie** byla u nás založena Meziparlamentní skupina přátel Česká republika – státy jižního Kavkazu a Střední Asie. Bude se zaměřovat na parlamentní spolupráci s Uzbekistánem, Turkmenistánem, Tádžikistánem, Kazachstánem, Kyrgyzstánem, Gruzií, Arménií a Ázerbájdžánem. Předsedou devítičlenné skupiny poslanců ČSSD, KSČM, ODS a TOP 09 byl zvolen V. Filip.

■ **Mezi Moskvou a Pekingem** vyjel na svou první čtrnáctidenní cestu turistický vlak. Bude stavět v Kazani, Jekatěrinburgu, Ulan-Ude a dalších městech a v každém z nich bude kulturní program. Zvláště zajímavá bude jízda po březích jezera Bajkal a nocleh v opravdové mongolské jurtě.

■ **V rusko-amerických vztazích** bylo během posledních dvou let dosaženo obrovského pokroku, uvedl B. Obama v interview pro agenturu ITAR-TASS. Rusko má dle něho obrovský potenciál nejen v přírodních zdrojích a těžebním průmyslu, ale jsou tam i neuvěřitelně nadaní vědci, matematici a inženýři.

■ **Problém kosmického smetí** je stále palčivější, kolem Země oblétá 500 tisíc úlomků družic a nosných raket. Odborníci sledují pohyb 19 tisíc největších úlomků, o váze nejméně několika kilogramů, vážně ohrožujících kosmické lety. Řešení by mohla přinést ruská pilotovaná kosmická loď pro opravu družic na oběžné dráze, připravovaná k vypuštění v roce 2018.

■ **Návrhy na privatizaci největších ruských společností a bank** připravila ruská vláda. V seznamu jsou například mezinárodní letiště Šeremetjevo, VTN (zahraničněobchodní banka), Rosněfť či Rusgidro. Odhadovaná cena celého balíku činí asi 150 miliard eur a realizace je plánována do roku 2017. Státní kontrola má být zachována na základě mechanismu „zlatá akcie".

■ **Miliardové kontrakty českých firem** míří do Běloruska. Brněnský UNIS, a. s., získal více než dvoumiliardový kontrakt v Bělorusku. Pro místní podnik OAO Naftan ve Vitebské oblasti zrekonstruuje jednotku prvotního zpracování ropy. Aero Vodochody se chystají prodat kompletní projekt letounu Ae 270 za 3,5 miliardy korun. Nejpravděpodobnější je prodej výroby tohoto vrtulového dopravního letadla do Běloruska.

■ **Největší zvon na světě – Car Kolokol** byl na nádvoří moskevského Kremlu postaven před 175 lety. Nikdy nezvonil, ale překvapuje turisty svými rozměry. Jeho výška dosahuje 6,24 metru a průměr má 6,6 metru. Hmotnost zvonu je asi 200 tun.

Tuto stránku, věnovanou informacím o životě východoslovanských národů, řídí a rediguje Karel Dostál.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Bosna: Jsou i jiná svědectví

V červencovém čísle SV jsme přinesli rozsáhlou stať související s obžalobou generála Mladiče a jeho vydáním do Haagu. I nadále se budeme této tematice zevrubně věnovat. S cílem přinášet informace, které naše sdělovací prostředky nejen ignorují, ale cíleně přispívají ke klamání veřejnosti tím, že setrvávají na účelově zkreslujících a matoucích informacích.

Ve vzpomenutém červencovém čísle jsme přinesli svědectví Andy Wilcoxsona a jeho rozbor tragédie v Srebrenici v souvislosti s pojmem genocida. Dnes citujeme např. z jedné deklarace:

„Nemůže být míru a soužití mezi islámskou vírou a neislámskými společnostmi a politickými institucemi... Islám jasně vylučuje právo a možnost působení jakékoliv cizí ideologie na svém území."

Po přečtení této deklarace každého napadne: „No to je pěkný blábol zarytého nepřítele náboženské a národnostní snášenlivosti." Ale k vysvětlení se postupně dostaneme.

Známý americký spisovatel a publicista, poradce kongresmanů a režisér George Bogdanič již roku 2002 uvedl dokumentární film **„Jugoslávie – válka, které se šlo vyhnout",** který obhajoba Slobodana Miloševiče prezentovala u haagského soudu. Ve svém filmu odvážně jako první uvedl tvrzení, že bosenští muslimové svedli známá krveprolití na srbské jednotky a naroukli počet obětí, aby vyvolali silnější mezinárodní reakci.

Jako spoluautor knihy **Masakr ve Srebrenici** se Bogdanič opírá o prohlášení vysokých diplomatů a jednotlivých médií ohledně obvinění USA, že si ve snaze ospravedlnit existenci NATO, válku na Balkánu přály.

USA se tvářily jako mírotvůrce, avšak v podstatě obstruovaly tři mírové dohody, uvádí Bogdanič. A čeho dalšího se tím mělo docílit, přiznal generál Charles Boyd, tehdejší zástupce velitele NATO pro Evropu: „Amerika tvrdí, že jejich cílem je ukončit válku dohodou, ale to, co ve skutečnosti Amerika chce, je ovlivnit výsledek války ve prospěch Muslimů."

Popřením již podepsané Lisabonské dohody ze strany Izetbegoviče a následným uznáním bosenské vlády USA a jejich souputníky se situace v Bosně a Hercegovině stala natolik výbušnou, že téměř současně došlo k vypuknutí války. Roger Cohen z New York Times později poznamenal, že mezinárodní uznání za daných okolností bylo „tak blízko zločinné nezodpovědnosti, jak jen diplomatický akt může být".

Svět zažehl oheň. A začal tanec médií, která označovala bosenské Srby za agresory. A to bez ohledu, že k prvním útokům v Bosně došlo dle sarajevského listu Osvobození již koncem března 1992, kdy chorvatské síly přešly Sávu a zničily srbskou vesnici Šijekovac u Bosenského Brodu.

V prvních třech měsících dobyli Srbové s pomocí jugoslávské armády značná území zpět, která chtěli vyměnit za mír. Podle generála Boyda si Srbové myslili, že válku vyhrají, ale nepočítali s tím, že Muslimové v ní chtěli pokračovat. To byl jeden z důvodů pro zneužívání počtu obětí, které v médiích probíhalo ve velkém ještě před událostmi v Srebrenici.

Podobným způsobem vystupoval bosenský ministr zahraničních věcí Haris Silajdžič. „Když byl v USA (1992), setkal se Silajdžič s americkým prezidentem a vystupoval v několika televizních kanálech včetně CNN a ABC-TV, kde mluvil o „lágrech smrti", „lágrech pro znásilňování" a „řezání hlav dětem", kde prý více než 128 000 osob bylo zabito, a 30 až 40 000 žen bylo znásilněno.

„Úspěšný pokus muslimských sil shodit na bosenské Srby podezření za inscenované hrůzy, které později vešly ve známost jako »masakr ve frontě na chleba« z 27. května 1992, významně ovlivnil vývoj událostí v konfliktu, neboť dal silnou oporu přijetí rezoluce 757 Rady bezpečnosti, kterou byly na návrh USA zavedeny mezinárodní sankce proti Srbsku, nejdůležitějšímu spojenci bosenských Srbů," říká Bogdanič.

Závěrem se vrátím k úvodní citaci z deklarace. Samozřejmě se nejedná o citaci názorů George Bogdaniče, ani o můj názor na soužití náboženství či etnik. Pouze jsme citovali z **Izetbegovičovy Islámské deklarace**, která se objevila již v roce 1970! Vytištěna byla v roce 1990 během kampaně k prezidentským volbám v Bosně a Hercegovině. A zde máme zásadní motiv pro události v Bosně i bývalé Jugoslávii, zejména pak okolo Kosova, až po jeho odtržení od Srbska.

Je politováníhodné, že informace musíme shánět všude jinde, jen ne v domácích médiích, která se nezabývají skutečnou „novinařinou", ale pouze opakují to, co se v dané politické situaci od nich vyžaduje.

(SH)

Pieta vlčích máků nad Bokou Kotorskou

Černá Hora je s úchvatnými horami, kaňony a letovisky na mořském pobřeží divukrásnou zemí. Můj dědeček Josef z matčiny strany, který za první světové války bojoval na Balkáně a také na italské řece Piavě za císaře pána a jeho rodinu, nám, svým vnoučatům, vyprávěl, jaký respekt mívali vojáci rakousko-uherské monarchie před statečností místních obyvatel, bránících svou zemi. „Když proti nám útočili Bosňáci nebo Srbové, šla z nich hrůza. To Rakušáci brali nohy na ramena a zahazovali i kvéry," říkával dědeček. „Jsou to taky Slovani jako my, Češi, a bylo špatností se s nimi do krve bít." Z líčení válečného veterána mě však jako dítě nejvíce zaujalo jeho povídání o vzpouře námořníků v černohorské Boce Kotorské. Vždy jsem proto toužil spatřit na vlastní oči tento jeden z nejpůvabnějších zálivů nejen na Jadranském pobřeží, ale ve Středomoří vůbec, pronikající do pevniny v hloubce 25 kilometrů. Do zálivu se strmě řítí svahy hor Orjen (vysoké 1895 metrů) a Lovčen (1749 metrů), vytvářející přitom bizarní a jedinečnou scenérii.

Boka Kotorská dnes *Foto autor*

Sugestivní ohled z pevnosti Svatý Ivan

Letos v máji se mi poštěstilo navštívit Kotor. Vítal nás s ránem kokrháním kohoutů a jemným mléčným oparem a bělostnou siluetou kotvící zámořské lodi Seven Seas Mariner, která sem připlula se stovkami turistů. Malebný Kotor je zapsán na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Turkům se jej nikdy nepodařilo dobýt. Odolal jejich obléhání v letech 1537 a 1657. Přitom turecké obklíčení trvalo až do počátku 18. století.

Stoupáme po kamenitém schodišti na skalnatý kopec Svatý Ivan do výšky 260 metrů nad mořem, který je obemknutý hradbami. Na samém vrcholu kopce kdysi existovala pevnost Černohorců. Vykráčet na vrch je pořádná dřina, kdy srdce bije až v hrdle. Ale odměnou je vyčerpanému poutníkovi nádherný výhled na Boku Kotorskou jak z ptačí perspektivy, zalitou šmolkou vody a oblohy. Při plahočení k vrcholu člověka na schodišti provázejí rudé květy vlčích máků, deroucí se k slunci štěrbinami mezi kameny. Rudou barvou pietně symbolizují prolitou krev rebelujících námořníků. Čestnou stráž jako pietní vzpomínka na padlé, kdy stojí hájky cypřišů se zašpičatělými korunami, které trčí k obloze jako ostří šavlí. Napravo hledíme na sugestivní obraz zálivu, sevřeného klínem skal, nalevo pak vidíme hřbitov Škaljar, kde jsou pochováni vůdcové vzpoury, zastřelení u hřbitovní zdi.

Jan Jelínek, Boka Kotorská

(dokončení v následujícím čísle)

Eskalace konfliktu

Kosovské ministerstvo vnitra zakročilo v převážně Srby obývané oblasti severního Kosova. Cílem bylo zajistit důslednou celní kontrolu na dvou hraničních přechodech se Srbskem a zabránit přílivu srbského zboží do Kosova.

Srbsko označilo akci za nesmyslný akt, jehož cílem je ohrozit stabilitu oblasti. Provokaci Prištiny kritizovala i EU. Obsazen byl přechod Brnkal, při obsazování druhého přechodu Jarinje narazila policie na odpor Srbů stavějících provizorní barikády. Dále se do obrany tohoto přechodu zapojili i extremisté a došlo k otevřenému střetnutí. Následné stažení kosovské policie bylo pak výsledkem dohody Bělehradu, Prištiny a jednotek KFOR.

Olivek Ivanović, srbský státní tajemník pro Kosovo: „Tento politováníhodný incident povede k eskalaci násilí v oblasti a není východiskem. Odpovědnost by měl přijmout kosovský ministr vnitra."

Vysoká představitelka EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Catherine Ashton vyzvala k zodpovědnosti a opětovnému usednutí k jednacímu stolu. EU se snaží řešit napjatou situaci iniciováním dalšího kola vyjednávání, které bude řídit unijní diplomat Robert Cooper, který dosud vedl vynucená jednání mezi Bělehradem a Prištinou.

Otázka zůstává, zda problém hraničních přechodů a pohybu srbského zboží je otázka prioritní. Naskýtá se, zda eskalace tohoto konfliktu není hlavním cílem pro znemožnění řešení iniciativního návrhu místopředsedy srbské vlády Ivici Dačiče, který prohlásil, že rozdělení severu Kosova je jediný realistický způsob jak spory kolem tohoto území vyřešit. A je evidentní, že kosovská vládní garnitura nemá zájem o řešení konfliktu. Naopak, je připravena udržet si postavení, které získala mezinárodním komplotem.

Na severu Kosova při hranicích se Srbskem žije asi 40 000 Srbů ze strany Prištiny v právech krácených. V menších enklávách žije pak na dalších 80 000 Srbů. (SH)

Mladič se nedal

Bývalý veitel bosenskosrbských vojsk generál Ratko Mladič byl vykázán od haagského soudu. Narušoval průběh jednání před tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Opakovaně mluvil bez dovolení. Zda se cítí vinen, neodpověděl.

Mladič totiž žádal, **aby se stání odložilo, než mu bude schválen tým obhájců.** Soudce Alfons Orie jeho žádosti nevyhověl. Proto se generál nedal.

Před soudem byl nejprve vyzván, aby sundal čepici, což udělal. Také byl několikrát požádán, aby mlčel. Chtěl totiž promluvit hned na začátku slyšení. Soudce ho vyzval, aby byl potichu do té doby, než mu bude umožněno se vyjádřit.

Mladič to neakceptoval. Dožadoval se, aby mu byli schváleni obhájci, které si vybral, a chtěl měsíc na to, aby s nimi konzultoval obsah obžaloby.

Nakonec se Mladič se soudcem nepohodl. Poté se odmítl vyjádřit k tomu, zda se cítí vinen nebo ne. Ze síně byl nakonec vyveden. Podle regulí to, že se Mladič k obviněním nevyjádřil, soud bere, jako že se cítí nevinný.

„Chcete mi vnutit obhájce. Co jste to za soud?" vykřikoval Mladič, když ho stráž odváděla ze sálu. Jednání bylo po krátkém přerušení obnoveno bez přítomnosti Mladiče. Obhájce Šaljič varoval, že pokud bude Mladič nucen předstoupit před soud, znovu se k obviněním nevyjádří. Mluvčí soudu Nerma Jelačičová ale uvedla, že si soud není vědom žádného bojkotu ze strany Mladiče a přípravy na proces proto pokračují. Dodala, že generál se chová normálně.

Mladič si v týmu obhájců přeje kromě Šaljiče ještě ruského právníka. Doposud ho hájil přidělený advokát Aleksandar Aleksič.

Při prvním slyšení Mladič uvedl, že „chránil svůj lid a svou zemi".

Stanislav Hrzina

Nový proces s Haradinajem

Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY) zahájil nový proces s bývalým kosovským premiérem Ramushem Haradinajem.

V dubnu 2008 ho haagský tribunál zprostil obvinění z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, kterých se na konci 90. let během ozbrojeného konfliktu v Kosovu údajně dopustil jako velitel povstalecké Kosovské osvobozenecké armády (UCK), ale odvolací soud loni nařídil proces obnovit. Byl znovu obviněn z účasti na vraždění a mučení osob. „Oběti byly vražděny a mučeny bez ohledu na jejich etnický původ," prohlásil podle agentury AFP při prezentaci hlavních bodů obžaloby prokurátor Paul Rogers.

Spolu s Haradinajem jsou opět souzeni dva jeho blízcí spolupracovníci Idriz Balaj a Lahi Brahimaj. Zatímco velitel obávaných speciálních jednotek UCK Černých orlů Balaj byl původně rovněž zbaven všech obvinění, Haradinajův zástupce v UCK Brahimaj byl uznán vinným ve dvou případech mučení a krutého zacházení se zajatci a odsouzen k šesti letům vězení.

Původní osvobozující verdikt ICTY vedl k velkému rozhořčení Srbů. Odvolací soud následně prohlásil, že proces s Haradinajem a dvěma bývalými veliteli UCK byl zmařen zastrašováním svědků a že tribunál pochybil tím, že správně nevyhodnotil vážnost vyhrožování. (HaNo)

Neušlo nám

■ Bývalý agent vypovídá

Bývalý příslušník Zpravodajské služby Kosova Nazim Blaca se přiznal, že byl členem tajné skupiny exekutorů této služby, která úzce spolupracovala se stranou Hashima Thaciho, a která dle jeho tvrzení zabila asi 450 osob, o nichž se předpokládalo, že spolupracovaly s Bělehradem nebo byly považovány za politické nepřátele.

■ Je socha jen záminkou?

Socha „bojovníka na koni" v centru makedonské metropole Skopje rozzuřila Řecko. Připomíná totiž Alexandra Velikého, významnou postavu řeckých dějin. Podle Atén taková provokace ohrožuje úsilí Makedonie stát se členem Unie.

■ Kde je vina?

V Evropě téměř každý pátý 15letý člověk (19,6 %) neumí číst natolik, aby byl schopen porozumět psanému textu.

Ukazují to data zveřejněná ve studii Evropské komise. Češi dopadli ještě hůře, než kolik činí průměr. Potíže s porozuměním textu v ČR mělo předloni přes 23 % lidí. Nejproblémovější skupiny jsou chlapci, potomci přistěhovalců či děti ze znevýhodněných rodin. EU tento stav znepokojuje, ale vzdělávací program zatím zvládá jen v Dánsku, Estonsku, Polsku, Finsku a vlámské části Belgie.

■ Bulharsko opouští 80 000 lidí ročně

Bulharsko ročně přichází o 80 000 obyvatel. Většinou jde o absolventy středních škol, kteří se rozhodnou studovat a pracovat v zahraničí, napsal zpravodajský server BalkanInsight,com. Nejoblíbenější cílovou zemí Bulharů je Británie.

Dalšími populárními evropskými destinacemi Bulharů jsou Německo a Nizozemsko. Do USA a Kanady za poslední rok pak odjelo bezmála 3700 bulharských studentů. Statistici již v dubnu oznámili, že počet obyvatel Bulharska za posledních 10 let poklesl o 582 000 na 7,35 milionu.

■ Posily NATO do Kosova

Velení sil NATO v Kosovu si vyžádalo posily kvůli sporu mezi kosovskými úřady, které ho vyvolaly kvůli přechodům na hranici srbské provincie, a kosovskými Srby.

Velení aliance promptně aktivovalo operační rezervy, oznámilo NATO v Kosovu a Bruselu. „Žádáme o další vojáky pro Kosovo. NATO udržuje v silách KFOR průběžně téměř 6000 mužů. Kosovští Srbové se brání proti provokačním akcím kosovských Albánců barikádami na silnicích na severu Kosova, kde žijí. Přechody obsadili vojáci KFOR.

■ Bude mít Chorvatsko smůlu?

Naše vláda opět připravuje kulišárnu. premiér počítá s tím, že český parlament spolu s hlasováním o výjimce z Listiny základních práv EU (vyjednané na podzim 2009) bude hlasovat o přístupové smlouvě Chorvatska. A to bude zádrhel v Senátu, kde sociální demokracie hrozí, že jakékoliv smluvní zakotvení výjimky odmítne. A Chorvatsko bude mít komplikaci na světě.

Proti výjimce se v minulosti postavily vedle ČSSD i odbory, naopak podporu získala především u ODS.

■ Hadžič u prvního stání

Bývalý vůdce chorvatských Srbů Goran Hadžić neuznal v prvním stání před Mezinárodním tribunálem pro válečné zločiny v bývalé Jugoslávii v Haagu vinu za válečné zločiny. Odmítl se zatím k obžalobě vyjádřit. Hadžić je posledním z 161 osob, které haagský tribunál za dobu své existence obžaloval.

Tuto stránku, která je věnována zpravidla problematice jižních slovanských národů, řídí a rediguje Stanislav Hrzina.

Neušlo nám

■ Slovanský jih bilancoval

Časopis Slovanský jih v letošním dubnovém čísle přináší zprávu šéfredaktora I. Dorovského o výsledcích rozsáhlé činnosti Společnosti přátel jižních Slovanů v Brně a v pobočce v Hradci Králové v roce 2010 – bez dotací „shora“. Činnost byla obnovena v roce 1990 a odpovídá zásadám stanov.

Byly realizovány akce k 60. výročí příchodu makedonských a řeckých dětí do Československa. Členové byli seznámeni s odborným a lidským profilem nejstaršího člena prof. dr. Františka Hejla, CSc., u příležitosti jeho devadesátin. Byla založena nová rubrika **Po cestách přátelství a spolupráce**. Pokračuje překladatelská soutěž mladých nových překladatelů. Konala se vystoupení vlastní pěvecko-hudební skupiny Levada, dále pak donské skupiny Rytmus a souboru Pálava na různých koncertech souborů, kroužků a sólistů národnostních menšin (Brno, Jihomoravský kraj), v rámci Babylonfestu. V Hradci Králové byla přijata s výbornou odezvou přednáška s ukázkami lidových písní Slovanů **Čí je tahle píseň?**

■ „Sibírsky autonomizmus“

Kdo nestihl výstavu **Sen o svobodné Sibiři a meziválečné Československo** (19. 5.-23. 7. 2011), připravenou Anastasií Kopřivovou v prostorách Slovanské knihovny (Klementinum v Praze 1), má možnost zakoupit za 200 Kč tamtéž knihu představenou při zahájení výstavy. Kniha je podrobnější. Autorkou je slovenská historička Ľubica Harbuľová. Název: **Sibírsky autonomizmus**: Zdroje, prejavy, reflexie 1917-1939. Na vydání knihy se podílela Slovanská knihovna. Téma je aktuální: heslo Rozděluj a panuj! se nevyhýbá ani Sibiři, bohaté na nerostné zdroje.

■ Autorem Ivan Dorovský

Pod článkem **Pozdravy nestárnoucí** na s. 6 v čísle 144 omylem vypadlo jméno autora – je jím Ivan Dorovský, jemuž se za to omlouváme. (red.)

■ Dárek pro Mahenovu knihovnu

Společnost přátel jižních Slovanů, z rozhodnutí členů výboru (Brno, Praha, Hradec Králové), věnovala 141 svazků knih ze svého fondu Mahenově knihovně v Brně k lepšímu poznávání literárních hodnot jižních Slovanů.

■ Charváti jubilejně

Sdružení občanů charvátské národnosti v ČR svolalo na 4. září 2011 již 20. jubilejní setkání v Jevišovce u Mikulova, kde se konalo už i 1. shromáždění stovek Charvátů z jižní a severní Moravy a v dalších místech v ČR, Rakousku, na Slovensku, v Německu a Kanadě. A kdo jsou moravští Charváti? O tom se lze dočíst ve studii I. Dorovského (Slovanský jih č. 4/2011).

■ K 90. výročí pomoci uprchlíkům z Ruska

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna a Ruská tradice, o. s., připravuje již od jara velkou mezinárodní konferenci o ruské pomocné akci v Československu, což byla součást pomoci mnohatisícové vlně uprchlíků v době občanské války (1921). Konference se koná ve dnech 4.–5. října 2011.

Doprovodnou akcí je výstava v prostorách Národní knihovny ČR v Klementinu (fotografie, archivní dokumenty a předměty). V Československu šlo nejen o přijetí uprchlíků, ale o organizačně i finančně garantovanou akci na podporu vzdělávání mládeže i na podporu představitelů ruské vědy a kultury.

■ Odezva

Neteř básníka Josefa Hory Ing. Dagmar Tomanová napsala 12. července redaktorce 6. stránky SV: „Milá paní doktorko, krásně jste svými články oslavila výročí Josefa Hory a v krásné úpravě – a připomněla jste jeho básně... Přijela jsem z Dobříně na skok do Prahy a ve schránce jsem našla Vaše dopisy a noviny. Moc děkuju. S vřelým pozdravem D. T.“

Stránku kultury řídí, rukopisy připravila a redigovala Jana Vacková.

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Symboly vítězství v souboji s časem

Jde o zobecnění vztahu k jednomu ze symbolů osvobození Československa a Prahy 1945: smíchovský tank s číslem 23 se v soudobém průniku několika časových rovin stal již potřetí sytě růžovým tankem, aby vždy znovu rezivěl.

Soubor faktů a poznatků ukazuje, že tank patří do souhvězdí legendárních tanků T-34 a jeho „dětí“, to jest tanků, které mají u Moskvy své historické muzeum, o nichž se zpívají písně, natáčejí filmy, na nichž bývaly i „naše“ čestné nápisy, např. „Směr Praha!“

Jde o souvislosti v rovině symbolu, o souznění – nejen soudružské, ale soudné při rozhodování, co dál. Nyní jsme už dvě desetiletí ve stadiu slovních soubojů o trvání na historickém významu sovětského tanku na zcela určitém historickém místě. Jde také o souboj vztahů k veteránům války, k invalidům, k potomkům veteránů, včetně duchovních (patřím mezi ně), jimž převracení historie kvůli soudobému preferování nepravd působí zle.

Široké výkladové pole nabídla *Opona*. Určitě široké, protože co je před oponou této *Opony,* to vědí jen ti, kdo sledují na webových stránkách (oponaops.eu) její bohatou několikaletou činnost od r. 2007, podle mého názoru zábavnou, happeningovou – oplývající „růžovostí“, takže soudobě zcela vítanou a všelijak podporovanou. Co je za oponou *Opony*, to vědí jen její provozovatelé a snad i její záštitníci. Například pro *Týden svobody 2011* k volně přístupné oslavě 20. výročí „rozpuštění Varšavské smlouvy a odchodu sovětských vojsk z Československa“ *Opona* nachystala v červnu vplutí růžového tanku na pontonu do povoleného prostoru na Vltavě. Jistěže zneužila smíchovský tank k posměchu, zejména mladých diváků.

Akce *Týdne svobody* s touto hlavní atrakcí obdařili záštitou čtyři politikové – ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg a ministr obrany Alexandr Vondra, primátor hlavního města Prahy Bohuslav Svoboda a 1. místopředseda Senátu ČR Přemysl Sobotka. Odbor památkářské péče na Magistrátu hl. m. Prahy vyjádřil souhlas. Pan primátor mi sdělil: „Do umístění tanku a pontonu na Vltavě nemá město oprávnění vstupovat a to je to jediné, co k tomu můžeme říci.“

Vzhledem k reprezentativnímu souboru čtyř záštit nelze se divit ani armádnímu výdaji 300 000 (tři sta tisíc) korun z rozpočtu Vojenského historického ústavu na přesun tanku z Lešan do Prahy a zpět, jak mi sdělil odbor komunikace a propagace Ministerstva obrany ČR, a jak mi sdělí – snad stejně ochotně – i dodatek výdajů, „až bude provedeno doložení a vyúčtování všech činností“.

Je pozoruhodné, že mladík zaštítěný čerstvým maturitním vysvědčením, kdysi znakem dospělosti, reagoval na tato fakta spontánním rozčilením: „Cože??? Tři sta tisíc za maketu? Co je to za blbost. I třicet by bylo moc! Ten tank na Vltavě byl přece z polystyrénu. I ten prst Černýho!“

• • •

Události se záštitami kolem symbolu pětačtyřicátého roku a osvobozovací mise rudoarmějců se mi zkřížily s údivem nad knihou doručenou do pošty Slovanské vzájemnosti (děkuji!). Název: **„Ja, mama, živoj!“** Sborník veršů krymských autorů, Simferopol 2010, 112 stran, vázané, na deskách fragment pamětního monumentu v Kerči, s fotografií žáků školy symbolicky vyjadřujících poctu rudoarmějcům a Dni vítězství. Převládá na něm barva krve. Z osmdesáti básní dvaceti autorů – veteránů války i mladších, z toho pěti žen - mě většina překvapila soudobým pojetím (znám různé mohutnější sborníky válečné poezie s mnoha známými autory, jejichž poezie byla do r. 1989 překládána do češtiny a slovenštiny, nyní utrum).

Hlavní redaktorkou sborníku je Olga Ivanovová, členka Ukrajinského svazu spisovatelů. Její zhudebněná báseň **Poklo-ním se ti, Rusko!** promlouvá jménem řadového vojáka, který nechce padnout v bitvách, chce až do vítězného konce ochránit Rusko, vydržet smrti navzdory, projít peklem války, zeměmi a vrátit se domů s poklonou...

Po básni-písni následuje dalších deset vesměs hluboce jímavých básní. Obdobně v dalších, například v dvaceti skladbách Sergeje Ovčarenka z Jevpatorije. Alexandr Bajgušev ze Simferopolu – veterán – útočí na rozum a city „minutami ticha, jichž nebude konce v památných dnech, ale války přece zabíjejí nejen vojáka, zabíjejí i srdce matky, otce, i syna vojáka, jenž se nemohl narodit a s ním i vnuka a pravnuka, celý rod...“ Jindy obviňuje Rusko, že v době míru nechalo kapitulovat před životem frontovou básnířku Juliji Druninovou, zdravotní sestru s neskutečnou „výdrží“ za války.

V předmluvě knihy je zvýrazněn válečný osud všech národností, všech vyznání ve jménu společného cíle: zastavit nepřítele, zvítězit, ve jménu budoucnosti, světové civilizace, pokroku a demokracie. Předmluva končí citátem prezidenta USA Franklina Roosevelta, upoutaného na invalidním vozíku: „Pane Bože, kdybych mohl chodit, šel bych na ta svatá místa, do Leningradu, Stalingradu, Sevastopolu, Moskvy a Kyjeva, poklekl bych a políbil tu svatou zem.“

Kniha **„Ja, mama, živoj!“** je inspirativní pro dobu řízeného zapomínání na smrt a děs válečných hrůz, na netečnost vůči památkám na nelidské utrpení a nenávratnost života.

Za ostudné zneužití smíchovského tanku se čím dále, tím více stydím.

Jana Vacková

Jiří Klapka zvolen podruhé

Mezinárodní prestiž naší nejstarší interpretační soutěže žáků a studentů ARS POETICA – PUŠKINŮV PAMÁTNÍK zvýraznil zejména časopis ruské menšiny v ČR Russkoje slovo (č. 6/2011) v článku o 45. ročníku republikové soutěžní přehlídky konané 6. května 2011 ve dvou sálech Ruského střediska vědy a kultury v Praze 6. Přispěla k tomu fakta z bilanční zprávy Jiřího Klapky: laureáti soutěže totiž v průběhu let vystupovali úspěšně na podobných přehlídkách ve Španělsku, Německu, Rakousku, Polsku, Rusku a na Ukrajině a videozáznamy byly demonstrovány na konferencích učitelů ruštiny v mnoha zemích.

Letos byl záznam s rekordními dvěma sty účinkujících dokonce obratem nabídnut účastníkům 12. mezinárodního kongresu rusistů MAPRJAL (Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka a literatury). Kongres se konal v Šanghaji (10.-15. května 2011). Účastnilo se více než tisíc delegátů ze 48 zemí všech světadílů. Česká republika byla zastoupena čtyřmi rusistkami a členem prezidia MAPRJALu Jiřím Klapkou, předsedou sekce Ruská kultura při studiu ruštiny a předsedou kulatého stolu na téma **Umění pomáhá vzájemnému poznávání** (videozáznamy doprovázely zejména jeho referáty).

Celkově byl na kongresu potvrzen zvýšený zájem o ruský jazyk, kulturu a umění, konkrétně ve smyslu vzájemného obohacování novými poznatky v plánu americko-ruském, čínsko-ruském, česko-ruském atd., i v plánu multikulturním motivačně velmi silném. Syntézou poznatků se má zabývat **Mgr. Jiří Klapka**, který byl již podruhé zvolen do prezidia MAPRJALu, což svědčí o významném postavení české rusistiky na mezinárodním fóru. Dodejme, že jako představitel České asociace rusistů je J. Klapka členem redakční rady časopisu **Russkoje slovo**, vydávaném s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky, obdobně jako periodika všech národnostních menšin u nás.

Jana Vacková

Jiří Klapka se svou oblíbenou kytarou

Po stopách lužického básníka

Ukázku básnické tvorby lužickosrbského básníka, spisovatele a buditele **Jakuba Ćišinského** (1856-1901) v rubrice Setkávání se slovanskou poezií (SV č. 144 – červen 2011) rádi doplňujeme informací o nové významné knize **Pražské stopy Jakuba Barta-Ćišinského** (vydal Slovanský ústav AV ČR a Společnost přátel Lužice s vročením 2010). Knihu připravili autoři M. Černý, P. Kaleta, J. Suchý, F. Šěn, H. Ulbrechtová, J. Vlášek s cílem podpořit vzájemné vztahy a soustředit se na jejich zdárný vývoj v nelehké situaci lužickosrbské menšiny. Publikace obsahuje sedm studií o literární tvorbě a odezvě díla tohoto buditele v českém prostředí, dále rozsáhlou antologii jeho básní v originále a v českých překladech včetně kompletní bibliografie českých překladů. Jde o vzácný příspěvek propagace činnosti Společnosti přátel Lužice. (SV)

Alexandrovci příští rok!

Z agenturního vyzvědačství víme, že Alexandrovci se v České republice objeví až příští rok. Zatím díky! Skvělým zážitkem byl také ojedinělý koncert dvou sólistů tohoto souboru: **Vadima Ananěva** a **Světlany Marejevové** (světové operní a operetní árie, ruské písně). Publikum v obrovském sále Kongresového centra v Praze (20. května 2011) nedokázalo způsobně sedět a jen tleskat. Divácké vášně vyvrcholily snad nejvíce při Světlanině árii Rusalky z Dvořákovy opery. Její precizně vokalizované „Ř“: „...řekni mi, řřekni, kde je můj milý“ znělo úžasně něžně. Vroucněji nemůže Rusalka zpívat ani ve stejnojmenné opeře od zakladatele Alexandrovova souboru! Nadšení provázelo i slova moderátora Jiřího Klapky o dlouholetém přátelství a spolupráci při vyznamenávání Vadima Ananěva Jungmannovou medailí udělovanou Českou asociací rusistů. Znají se prý dlouhá léta, ač jsou oba vlastně ještě mladí.

Vytleskali jsme přídavky... spjati silným pocitem souznění a díků za vysoké umění.

Jana Vacková

Setkávání se slovanskou poezií: Chorvatsko

Vesna Parunová (1922, ostrov Zlarin), první žena v chorvatské literatuře, jíž byla literární tvorba povoláním i posláním. Charakteristická rozmanitost žánrů, témat a motivů v poezii (láska, věrnost, strach, utrpení, příroda, moře – verše často volné, nerýmované): nejméně 20 sbírek poezie, 15 svazků Vybrané spisy, 8 svazků tvorby pro děti, 6 divadelních her, více než 500 znělek a 6 sonetních věnců, několik desítek aforismů a epigramů, 3 sbírky fejetonů, satir, rozhovorů, bajek a meditací, 5 sbírek cestopisů, studií, literárních kritik, esejí, portrétů umělců, například V. Krleža „Tvůrce mé generace“. Česky v 6 antologiích a výborech (1958–1998). Slovensky ve výboru V otroctve lásky (1965).

Odpradávna

Odpradávna námořníci vyprávějí
o cestě slunce a o cestě větrů.
Odpradávna se cesty křižují.
Setkávají se
a rozcházejí se,
zatímco lidé se míjejí.
Nikdo nemůže přiblížit
ozvěnu hlasu,
stín hoře
ani mrtvé živým.
Odpradávna nikdo nemůže popřít
jednoduchost života.

Zrnko rozechvění

Probouzím se a šeptám: lásko, buď písní,
budu žít s tebou a rozdávat tě lidem.
A lidé mi budou oplácet trochou
tvého listí,
když si vyjdu na procházku
ulicemi,
omytými deštěm.
Zdalipak je takové město, kde stromy
neumírají,
zdalipak je taková něha, k níž se přichází
střechou
po dlouhých, dlouhých,
bílých schodech?
Byla jsem dobrá jako léto a urostlá,
s pevným copánkem.
Byla jsem rozkošně hodná. Byla jsem
jako léto.
Nestydím se to říci, beztak je teď
podzim.
Dobrota spí pod listím a její úsměv
je neviditelný.
Byla jsem lesem. Byla jsem dobrá jako
léto
a urostlá, s pevným copánkem.
A co mi zbylo? Jen zrnko rozechvění
v zřítelnici.
Probouzím se a šeptám:
lásko, buď písní!

Přeložil **Ivan Dorovský**

(In časopis Slovanský jih 4/2011 a výbor Lyrická setkání, Tribun EU 2010)

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Na svátku jednoty v Bulharsku

Ve dnech 14. až 17. července 2011 se v jihovýchodním Bulharsku v Chaskovské oblasti konaly oslavy historických událostí spojených s osvobozením Bulharska od staleté turecké hrůzovlády, které byly nazvány svátkem slovanské jednoty.

K osvobození Bulharska v 70. letech 19. století kromě rozhodující ruské vojenské pomoci významně přispěli stateční bojovníci z dalších slovanských národů, cítící se vázáni svatou myšlenkou slovanské vzájemnosti a bratrské pomoci v boji proti utlačovatelům a vrahům každého slovanského národa.

Na tyto oslavy pozvalo Bulharské slovanské sdružení (Slavjanskoto sodružestvo Bulgarii) představitele Mezinárodního slovanského výboru – předsedu MSV **Nikolaje Lavriněnka** a mě jako místopředsedu MSV.

Z bulharské strany se slavností a pracovních jednání zúčastnili předseda Bulharského slovanského sdružení akademik **Nikola Popov** a tajemník této již 112 let činné organizace **Krum Lazarov**, jejich spolupracovník v Chaskovské oblasti **Konstantin Dimitrov**.

Dějiny bulharského národa jsou, podobně jako dějiny jiných slovanských národů, dějinami životní síly a kultury, ale především utrpení a hrdinného boje. Dějiny bulharského státu ovlivnili v 8. století žáci Konstantina a Metoděje, kteří přinesli do Bulharska východní křesťanství. V 8.-13. století hájili Bulhaři svou nezávislost proti snahám Byzance (Konstantinopolu) o nadvládu, ve 14. až 19. století (1396-1878) bojovali o přežití pod jhem Osmanské turecké říše. Z této poroby se osvobodili po 500 letech bojů a krutě potlačovaných povstání vítězstvím v rusko-bulharsko-turecké válce v letech 1877-78.

Mezi prvními spojenci Češi a Poláci

V 19. století pracovala v Bulharsku řada českých odborníků, pomáhajících rozvíjet různá odvětví hospodářství, po osvobození Bulharska i vzdělání a vědecké obory. V 70. letech 19. století stavěli čeští inženýři Jiří Prošek, Antonín Svoboda a Antonín Pelc železnici z Odrinu (řecký Adrianopolis, turecký Edirne) do Plovdivu. S tehdejšími poměry v Bulharsku je seznámili bulharští studenti, kteří studovali na českých středních a vysokých školách. Čeští vlastenci přijížděli do Bulharska pomoci slovanským bratřím odbornou prací a mnozí z nich se zapojovali po jejich boku do protitureckého odboje.

Jiří Prošek se narodil v Berouně. Do Bulharska přišel ve věku 23 let dobře obeznámen se situací. Zapojil se do bulharského revolučního hnutí, vedeného Vasilem Levským (popraven Turky v r. 1873), Christo Botevem (padl v povstání r. 1876), G. S. Rakovským, s nimiž jej seznámil absolvent českého reálného gymnázia v Písku Todor Drasov. Prošek, který jako pracovník podniku, pracujícího na objednávku turecké vlády, se mohl volně pohybovat, se scházel s Levským a zprostředkovával tajné spojení mezi bulharskými vlastenci a jejich revolučním ústředím v Bukurešti. Pro družinu povstalců z obce Jablkovo nakoupil v Odrinu zbraně pod záminkou ochrany rozestavěné tratě před lupiči.

Kromě protitureckého odboje rozvíjeli čeští inženýři v čele s Proškem záslužnou osvětovou činnost. V obci Jablkovo zřídili školu, nazvanou místními obyvateli Proškovo učiliště. Nejvýznamnějším činem českých vlastenců v Bulharsku bylo zadržení nástupu turecké armády na sever Bulharska do bojů o průsmyk Šipka za války v letech 1877-78. Prošek se svými českými a bulharskými spolupracovníky v době nejkrutějších bojů na Šipce rozebrali úsek trati a zadrželi tak postup tureckých vojsk Sulejmana paši. Za tento čin, který významně přispěl k vítězství v rusko-bulharsko-turecké válce, byl Prošek vyznamenán vysokým ruským řádem Alexandra Něvského a čestnou šavlí.Bulharského povstání se též zúčastnili Poláci S. Dombrowski a G. Bankow, Antonín Pelc v osvobozenecké válce padl, Antonín Svoboda, zvaný podle svého původu Ostrava, pracoval dále v Bulharsku a zemřel v r. 1885. Jiří Prošek též zůstal v Bulharsku, s manželkou Annou, rozenou Roubalovou, měl syna a pět dcer. Zemřel 29. 9. 1905 a je pohřben v Sofii na katolickém hřbitově. Jeho bratr Bohdan Prošek zřídil v Bulharsku pivovar.

Večer slovanské jednoty

Program oslav a návštěvy delegace MSV v Bulharsku byl velmi bohatý. Dne 15. 7. se v hotelu Chaskovo konal slavnostní Večer slovanské jednoty za účasti více než 150 hostí a hejtmanky kraje Iriny Uzunové. Slavnostní večer byl zahájen slovanskou hymnou Hej Slované a hymnami slovanských národů, účastných v osvobozenecké válce – ruskou, českou, polskou, ukrajinskou a srbskou.

Druhý den oslav 16. 7. se v obci Jablkovo konala již po 13. slavnost slovanské jednoty za účasti představitelů oblasti a měst Chaskova a Dimitrovgradu, čestné jednotky bulharské armády a několika set občanů. Delegace položily věnce k pomníku bulharských bojovníků. V projevech byl zdůrazněn význam slovanské jednoty a bratrství a vyzvednut významný čin Čechů pro vítězství nad tureckými okupanty.

Matka boží – 17 metrů

V dalším programu delegace MSV navštívila muzea a knihovny v Chaskovu, Dimitrovgradu a Simeonovgradu, byla přijatá kmety, jak jsou v Bulharsku staroslovansky nazýváni starostové. Dále si prohlédla nádraží v Simeonovgradu, kde pamětní deska připomíná hrdinný čin českých inženýrů, dále archeologické muzeum – hrobku tráckého velmože ze 4. století př. Kr., horu v Rodopech, odkud bulharský car Ivan Asen II. řídil vítěznou bitvu v Byzantinci a kde dnes na vrcholu hory vlaje bulharská státní vlajka. Navštívila i památník balkánských osvobozeneckých válek a památník se 17metrovou kamennou sochou Matky boží v Chaskovu.

Kdy slavit svátek jednoty

Významnou součástí pobytu delegace MSV v Bulharsku byla jednání s přáteli ze Slovanského sdružení Bulharska. Bylo jednáno o současných otázkách slovanského hnutí, zvláště o nutnosti jeho jednoty. Bylo dohodnuto, že svátek slovanské jednoty bude projednán na nejbližším zasedání MSV. Bulharské slovanské sdružení je, podobně jako slovanské hnutí v dalších slovanských státech, zavlečených do NATO a EU, pro lokajsky prozápadní vlády nežádoucí, a proto bez podpory státu. Je však kladem, že i bulharské státní orgány, na rozdíl kupříkladu od české vlády, projevují úctu k dějinám svého národa, na významných místech vlají bulharské prapory a oslav národních hrdinů se účastní čestné stráže a jednotky armády.

I po krátké návštěvě nebylo možno nezaznamenat záporné jevy, postihující bulharské národní hospodářství, podobně jako v jiných zemích s dříve socialistickým zřízením. Mnohá pole, vinice, pastviny a hospodářské budovy jsou zpustlé. Bulharsko dováží zemědělské výrobky, které dříve vyváželo, včetně tradiční zeleniny. Ve městě Dimitrovgradu, postaveném nadšením brigádníků za tři roky od roku 1947, ze čtyř průmyslových závodů pracuje ve sníženém rozsahu jen jeden.

Oslavy dne slovanské jednoty a návštěva delegace MSV v Bulharsku potvrdily, že tradice slovanské družby a vzájemné podpory nelze narušit nějakými novými, cizí zájmy představujícími a slovanským národům vnucovanými idejemi. U dobrých tradic vždy byli, jsou a budou věrní následovatelé, další generace budou zajímat kořeny jejich rodu, zdroje národní moudrosti a zdravého života. To se projevuje všude a v Bulharsku zvlášť. V tomto díle jsme povinni pokračovat. Uvedené události jsou dobrým příkladem všem Slovanům.

Jan Minář

Červená a bílá

Z análů česko-ruské historie, tentokrát ruská emigrace v převratných časech

„Moje barva červená a bílá – moje heslo poctivost a síla.“ Tento krátký slogan jsme mohli spatřit do roku 1918 na stěnách pražských kavárniček, kde se rovněž prozpěvoval jako určitý druh odporu vůči „procházkovské monarchii“.

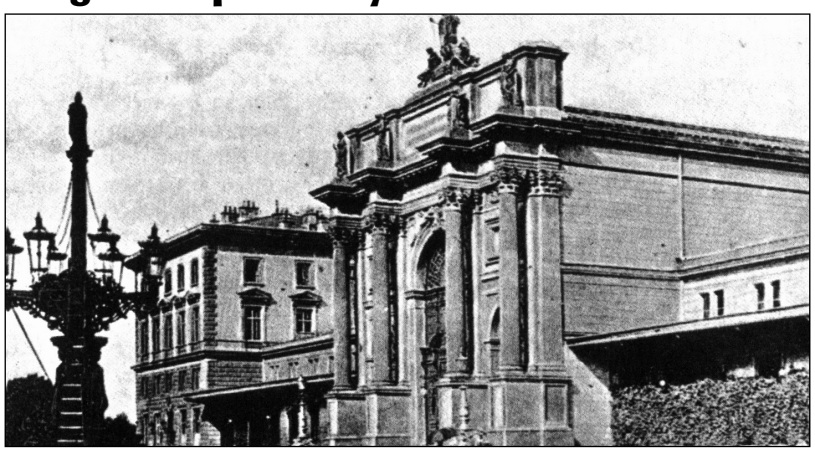
Mohli jsme ho ovšem spatřit i na železničních vagonech, které odvážely československé legionáře transsibiřskou magistrálou do Vladivostoku v průběhu ruské občanské války. Ti se vraceli složitou cestou do Republiky československé. S nimi se také s jejich přispěním přepravovala i část ruských civilistů – budoucích emigrantů. Nešlo však pouze o protivníky nastupující sovětské moci. Byli zde také lidé politicky indiferentní, odcházeli s nimi dokonce i jedinci s úkoly souvisejícími s tehdy očekávanou „evropskou revolucí“. Šlo tedy o formující se emigraci barevnou – od zřetelně „bílé“ přes „růžovou“ (menševici, socialisté revolucionáři) až k reálně či potenciálně „rudým“.

V jednom ze svých emigračních dopisů z let 1901 až 1904 Lenin pod krycím jménem Iljin napsal: Emigrace je hrůzostrašná. Ničí mozky i morálku. V jednom je však dokonalá: řekne ti, kdo je kdo. To se pak potvrdilo také v jiné situaci. Složení ruské emigrace samozřejmě bylo, ve srovnání s obdobím před první světovou válkou, odlišné. Spory ovšem zůstávaly, zmítaly povahami, projevovaly se rovněž v rychlých změnách politických postojů nebo v morálce jedinců.

Trasy ruské emigrace směřovaly po roce 1918 do Vídně, tradičně i do Ženevy, hlavně však do Berlína. Praha sice hrála jakési „druhé housle“ – bez nich by však „orchestr“ nebyl dokonalý. Do Československa přijelo v tehdejších převratných časech na 25 tisíc ruských emigrantů. Mladá republika je přijala, přes různorodé politické názory, jako své slovanské bratry. Prahou tehdy prošly snad všechny složky či barvy ruské emigrace. Někteří později odcestovali do jiných evropských zemí, další se brzy vrátili do své vlasti, mnozí však zůstali. Jakýmsi centrem tehdejšího emigrantského dění se stal vznikající Ruský zahraniční archiv v budově, kterou posléze nahradil palác Fénix na pražském Václavském náměstí. Docházelo zde k řadě setkání, konaly se přednášky – mezi vystupujícími tu nechyběl ani pravicový socialista Alexandr Kerenskij, někdejší Leninův spolužák, předseda Říjnovou revolucí svržené prozatímní vlády.

Československá vláda šla cestou zapojení ruské emigrace do tehdejšího společenského dění. Vycházela ze struktury nově příchozích, kde největší podíl měli příslušníci inteligence, mezi nimi zejména lékaři, částečně i právníci, historikové, filozofové, literáti, divadelníci. Pokud to bylo nutné, stát umožňoval emigrantům rekvalifikaci nebo završení vysokoškolského vzdělání, usnadňoval jim vstup do nové etapy jejich života. Řada z nich pracovala později ve zdravotnictví, své místo nalezla v právnické oblasti, v uměleckých i technických oborech a v nakladatelské činnosti.

Část emigrace se podílela rovněž na zpestřování koloritu života v Praze či v jiných velkých městech – stala se součástí personálu restaurací, vináren či barů, obstarala si krámky s ruským klasickým zbožím. Nebyl to ovšem bezproblémový poklid. Adaptace leckterých emigrantů, zejména v případech, kdy museli opustit své dřívější funkce, hodnosti a jim odpovídající životní styl, přinášela nemalé problémy, někdy dokonce i osobní tragédie. Samostatnou kapitolou pak byli emigranti z řad carské ultrapravice – černosotněnci, aktéři protilidových pogromů před Říjnem roku 1917. Je spravedlivé říci, že orgány ČSR je

Denisovo nádraží na pražském Těšnově, jehož nevšední architekturou poznačená budova dnes už neexistuje. Pro některé ruské emigranty ve své době konečná železniční stanice, pro jiné důležitý bod tranzitu do dalších zemí.

sledovaly – mnozí proto museli rychle „balit kufry“, útočiště pak nacházeli například v Berlíně.

Významnou podporu – finanční, vydavatelskou i publikační – poskytla ruské emigraci česká kultura. V pražské Národní kavárně, kde takřka nikdy nechyběli členové Devětsilu, nacházeli příležitost k setkáním s českými umělci a bouřlivým diskusím i mnozí ruští emigranti, leckdy bez ohledu na své politické zabarvení. Jako příznivci liberálně zaměřených ruských kolegů se v nejrůznějších situacích a formách projevovali například Vítězslav Nezval, František Kubka, Jaroslav Seifert, Vladislav Vančura, Adolf Hoffmeister a další.

Málokomu je dnes známý i podobný vzájemný pohyb levicových intelektuálů, k němuž docházelo nejen v kavárnách, ale také v prostředí někdejší ukrajinské obchodní mise na pražském Smíchově, v ulici Na Cihlářce. Fakticky vlastně šlo o neformální sovětské zastoupení, kde ještě drahnou dobu před navázáním diplomatických vztahů Československa a Sovětského svazu docházelo k diskusím o řešení mnoha důležitých politických otázek. I zde bylo možné zaznamenat účast Vítězslava Nezvala, Karla Konráda, Jaroslava Seiferta, Karla Čapka. Nechyběli zde ani někteří jejich přátelé z ruské emigrace.

Samostatnou kapitolou by samozřejmě mohl být další vývoj. Paradoxně leccos naznačují také paměti jednoho z velitelů nacistických vojsk generála Guderiana, který v nich citoval výrok někdejšího carského generála z jejich rozhovoru v roce 1942: „Kdybyste přišli o dvacet let dříve, uvítali bychom vás. Dnes jsme všichni jednotní, že tuto zemi proti vám ubráníme.“

Jinak řečeno, také mnozí z těch, kteří odešli ze své vlasti po Říjnu 1917 a zůstali posléze v ČSR, potvrdili v době nacistické okupace, že nejsou jen emigranti, ale především Rusové.

Antonín Roček

(Předcházející články viz. č. 144 a 145)

Neušlo nám

■ Nedobitý zpod Stalingradu?

Traian Besescu, prezident Rumunska, členské země EU, v předvečer 70. výročí Hitlerova vpádu do SSSR prohlásil v německém listě Die Welt: „Pravděpodobně bych udělal totéž, co tehdejší vedení Rumunska. Poslal bych rumunské vojáky proti Rusku po boku Hitlerova wehrmachtu.“

Besescu asi málo zná dějiny rumunské armády: byla v bitvě u Stalingradu rozprášena stejně jako 6. německá armáda polního maršála von Pauluse. Někteří lidé jsou zřejmě nepoučitelní.

■ Pomerančová cena pro Srbku

Pomerančová cena je od roku 1996 americké literární ocenění dotované částkou 30 000 britských liber. Letos ji získala 25letá Srbka Téa Obechtová za své první dílo The Tiger's wife (Tygrova žena) – o občanské válce na Balkáně. V knize jde o směsici realistických představ, fabulí a folkloru, vše viděné očima dítěte, které po dětství stráveném v Bělehradě prchá před občanskou válkou v Jugoslávii s rodiči přes Kypr a Egypt do Ameriky, kde se z ní stala srbsko-americká spisovatelka.

■ Ruské ponorky v Ženevě

Ruské ponorky Mir-1 a Mir-2, které podpluly led Antarktidy v hloubce 4200 metrů, si přes léto odskočily na dno Ženevského jezera, které do 19. srpna zkoumaly v rámci projektu Elemo, organizovaného sedmi univerzitami a vědeckými ústavy pěti států. Na Ženevském jezeře je to pro ně hračka – do dna je jen asi tři sta metrů. Jejich úkolem bylo získat lepší znalosti o tomto největším alpském jezeře. Na přelomu srpna a září už mají být ponorky doma v Rusku, snad všechno pro ně dopadlo dobře, doufá list Neue Züricher Zeitung.

■ Spiegel o 22. červnu 1941

Populární německý časopis Der Spiegel připomněl svým čtenářům, že po vpádu do SSSR zahájeného 22. června 1941 stály německé armády už v listopadu 1941 u Moskvy a že zajaly 5,7 milionu sovětských vojáků, z nichž tři miliony(!) přišly v drsných německých zajateckých táborech o život. Časopis připomíná, že v sovětském prostoru začali esesáci (opravdu jenom esesáci?) i systematicky vyhlazovat Židy, ale od útrap způsobených německou okupací zemřely miliony dalších civilistů, například jenom v Leningradu asi milion. Druhou ofenzivu na východě nastartoval Hitler 28. června 1942, kdy dobyl kus Kavkazu a zamířil si to do Stalingradu. Tam se karta obrátila a Der Spiegel označuje zejména bitvu o Bělorusko „za největší porážku“ v německých dějinách. Když 12. ledna 1945 zahájila Rudá armáda ofenzivu na Visle, začali fašisté vyhánět z domovů tentokráte své obyvatelstvo. Bylo to asi pět milionů lidí, kteří před válkou prchali do vnitřního Německa. prý s příslibem, že se po konečném vítězství brzy vrátí. Konečné vítězství se však nekonalo a němečtí civilisté, prý vyhnanci, ale ve skutečnosti utečenci, se už do svých domovů na dnešním polském území nevrátili.

■ Příběh vojáka, který nechtěl zabíjet

Vídeňské nakladatelství Zsolnay vydalo v r. 2011 publikaci Michaela Martense „Heldensuche“ (Hledání hrdiny). Autor knihy vycházel z tradované příhody, která se stala v červenci 1941 v Němci okupovaném Srbsku. Tam Němci stříleli partyzány; v okamžiku, kdy všichni němečtí vojáci zamířili, najednou jeden německý voják odhodil zbraň a zvolal: „Nestřílím! Ti muži jsou nevinní!“ Na rozkaz německého důstojníka byl pak i německý voják i s partyzány zastřelen. V Jugoslávii je německý voják, který odmítl popravovat, lidovým hrdinou; byly o něm filmy, jeho počin se dostal do školních učebnic.

Autorem sloupku je **Jaroslav Liška**

Cesta do Mnichova

Pod tímto titulkem vydalo nakladatelství Orego málo známou, ne-li neznámou reportáž, kterou napsal **Julius Fučík z cesty do bavorské metropole** po „noci dlouhých nožů“ v roce 1934. Lze ji objednat i ve SV ČR na telefonu 222 897 261.

Rubriku Historie řídí Julie Masopustová.

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Naši čtenáři se ozvali

Přibližně půl roku uplynulo od chvíle, kdy jsem na této stránce vyzval jménem redakční rady čtenáře Slovanské vzájemnosti, aby co nejvíc psali redakci o svých názorech, aktivitách, zážitcích a zkušenostech týkajících se uskutečňování myšlenek, jimž slouží náš společný časopis. Musím říci, že tato výzva opravdu zabrala...

Před sebou mám fascikl naplněný příspěvky, jejichž autory (či autorkami) jsou nejen vícekrát již osvědčení spolupracovníci redakce, ale i noví pisatelé. Mezi nimi kupříkladu **Václav Dostál**, od něhož jsme dokonce obdrželi čtyři příspěvky. Musím ho však požádat, aby se nám znovu ozval. (Snad se k němu tyto řádky dostanou.) Stalo se totiž, že nikde se nemůžeme dopátrat (po asi předčasném vyřazení poštovní obálky se zmíněnými příspěvky) jeho adresy. Již v prvním příspěvku se nám ovšem představil. Píše, že mu už je přes osmdesát, a tak by rád zanechal svým následovníkům svědectví spočívající v pravdě o skutečném životě, protože mnohé současné sdělovací prostředky zřejmě nemají odvahu přiznat si opravdovou, lidmi prožívanou skutečnost.

Myšlenky, jimž se pak přítel Dostál věnuje, jsou – jak jsme o tom přesvědčeni – v plném souladu s prožitky převážné části našich občanů. Jak posléze píše, také on se zpočátku klonil k „novým pořádkům" – po rozbití Československé socialistické republiky však pochopil, že k moci se dostali mnozí, jimž budoucnost našich národů je ve skutečnosti cizí. A pokračuje: S velkou úctou se proto skláním před minulým režimem, který sice nedosáhl svého cíle, své ideály však zanechal budoucím generacím.

Zdravíme tedy Václava Dostála – děkujeme mu a těšíme se na jeho upřesňující dopis. Právě tak zdravíme i další naše příznivce, o nichž jsme už jednou psali: mám na mysli **Občanské sdružení mistra Jana Husa z Teplic-lázní v Čechách**, jehož protestní prohlášení je adresováno Městskému soudu v Praze, který očividně nevzal v úvahu při svém rozhodování ve věci tzv. sudetoněmeckého krajanského sdružení varovná slova, jež zazněla už v roce 1947 ve vystoupení prezidenta naší země dr. Edvarda Beneše. (Čtenáři Slovanské vzájemnosti si v její červnové Listárně jistě povšimli v této souvislosti upozornění, jímž reagoval na rozhodnutí zmíněné soudní instance **prof. JUDr. Zbyněk Kiesewetter, DrSc.,** z Prahy 6. Také to je – řečeno obrazně i doslova – nové potvrzení souzvuku tónů, jež zaznívají na stránkách Slovanské vzájemnosti nejen v redakčních článcích, ale také v příspěvcích našich čtenářů. Věřte, že toto zjištění posiluje i nás!

A teď ještě několik slov k další záležitosti – vlastně to je prosba (či doporučení), o kterou šlo na červencovém slovanském aktivu v Praze **ve vystoupení místopředsedy Slovanského výboru ČR, člena redakční rady Slovanské vzájemnosti Mirko Svobody:** víme, kolik prospěšné práce vykonávají jednotlivé součásti slovanského hnutí v jednotlivých krajích a místech naší země. (V minulém čísle jsme například zveřejnili na toto téma dva příspěvky z Olomoucka.) Jsou však i mnohé další příklady – ať už pocházejí z okruhu Slovanského výboru ČR nebo z dalších vlasteneckých hnutí a organizací. Pouze zdánlivě jsou „všední", každodenní – nepostrádají nápaditost, dodávají chuť k následování...

Budeme rádi, když na toto téma obdržíme od vás co nejvíc dopisů. Napište nám nejen to, že určitá akce se uskutečnila, ale také proč se konala, s jakým ohlasem se setkala, jaké překážky museli její organizátoři překonat. Někdy to může být i zcela netradiční nápad, jehož se týkalo například oznámení, které naše redakce obdržela z Krnova od organizátorů tamějšího šachového utkání. Uskutečnilo se před časem na počest 50. výročí vzletu prvního člověka do vesmíru. Děkujeme Krnovským za tuto zprávu. **Aktivity** našich přátel, v daném případě **členů krnovské Řecké obce a zdejší KSČM**, opravdu mohou být různorodé! Těšíme se proto, že také v dalším čísle bude opět možné vyladit tón, který zazní z příspěvků našich čtenářů i stálých spolupracovníků Slovanské vzájemnosti. (Pokud se ještě na některé příspěvky z mého fasciklu nedostalo, nezlobte se na nás! Ujišťuji třeba **Františka Truxu z Jablonce nad Nisou**, který nám zaslal obsáhlý článek, že na vaše myšlenky nezapomínáme – rozhodně je nepromarníme!)

Miloš Prošek

Účastníci krnovského turnaje

Vracet se ke kořenům

Když jsem v diskusi na červencovém pražském slovanském aktivu naslouchal příspěvku místopředsedy Slovanského výboru ČR, předsedy Vlasteneckého sdružení antifašistů Ing. Jozefa Nálepky, vzápětí mne napadlo vrátit se k rozhovoru, který jsem před časem absolvoval při setkání v domě, kde bydlím: můj spolubydlící, člen našeho bytového družstva, prý docela chápe současné vládní činitele – kde prý mají vzít na zvyšující se výdaje, když prostředky jim chybějí?!

V krátkém zamyšlení samozřejmě nemohu reprodukovat celý náš rozhovor. Jednoznačně si však myslím, že signalizoval právě to, co měl určitě na mysli Jozef Nálepka: musíme se vracet ke kořenům – k skutečným příčinám současných problémů, poněvadž paměť mnoha našich spoluobčanů je prostě, i v důsledku působení většiny současných sdělovacích prostředků, až neuvěřitelně krátká. Často se například ptají: jak je možné, že na mnohé, co před více než dvaceti lety bylo zdánlivě samozřejmé, se dnes nedostává? Kam se ty peníze (či zdroje) poděly – co se to děje?

Na tyto otázky výstižně odpověděl v jednom ze svých publicistických vystoupení **sociolog Jan Keller.** Ačkoli od jeho zveřejnění uplynula určitá doba, ze své naléhavosti nic neztratilo. Obsáhlou citací si proto připomeňme to, co už bylo pod názvem Španělská vesnice zveřejněno:

„Je to už nějaká doba, co jsem se při výuce v Barceloně dostal do velké tísně. Jen tak na okraj jsem se studentům zmínil, že náš stát v průběhu devadesátých let ve velké a malé privatizaci rozprodal zájemcům, tuzemským i zahraničním, téměř vše – od malých venkovských obchůdků až po doly a hutě. Studenti bez dechu zírali. Tak to musí být teď váš stát nejbohatší z celé Evropy!

Nedokázal jsem jim vysvětlit, že i když naši šikovní politici všechno obratně prodali, dokázali přitom astronomicky zadlužit celou zemi a každého občana zvlášť. Společně jsme usoudili, že se to rozumně vysvětlit nedá.

Probírali jsme potom různé evropské systémy sociálního zabezpečení. Katalánští studenti si až dosud mysleli, že Španělsko dává z celé Evropy na sociální výdaje nejmenší díl svého hrubého domácího produktu. Byli překvapeni, když zjistili, že ČR dává na sociálně potřebné lidi ještě méně. Jakmile jsem jim sdělil, že podle Petra Nečase je to pořád ještě trestuhodně mnoho a naše země takové sociální plýtvání prostě utáhnout nemůže, přestali tomu úplně rozumět. Poměry v srdci Evropy se i pro Španěly staly španělskou vesnicí.

Bylo velké štěstí, že se to odehrálo ještě před zavedením rovné patnáctiprocentní daně. Musel bych vysvětlovat, že bohatým snižujeme daň jednak proto, jak tehdy vysvětlil Mirek Topolánek, abychom je netrestali za úspěch, ale hlavně proto, jak moudře dovysvětlil Miroslav Kalousek, že oni potom začnou platit do státní pokladny o to více. Tři roky nám to takhle každý den servírovali. Astronomický dluh zatím dále nakynul..."

Tolik tedy Jan Keller. Zbývá dodat, co posléze připomenul ve svém vystoupení Ing. Jozef Nálepka: kam vlastně proudí nemalá část zisku dosaženého v naší zemi sice sídlícími firmami (mezi nimi například Českou spořitelnou), ve skutečnosti však „dceřinými" členkami různých zahraničních společností? Samozřejmě do zahraničí! Připočteme-li k tomu bohaté zvýhodňující daňovou politiku, jsme u kořenů problémů. Závěr z tohoto zjištění si každý z nás vytvoří sám.

(mip)

Rozumem i srdcem

V čísle 142 jste vyzývali spolupracovníky Slovanské vzájemnosti, aby se ještě častěji svěřovali čtenářům se svými zážitky a zkušenostmi. Poněvadž i já patřím k těmto dopisovatelům, také dnes chci přispět svou osobní troškou. Jsem totiž pamětníkem událostí, jež souvisejí s osvobozením naší země, kdy rozhodující úlohu měli sovětští vojáci. Setkal jsem se s nimi při osvobozování města Brna v dubnu 1945. Z těchto setkání jsem si odnesl mnoho nezapomenutelných zážitků. Ten nejzásadnější poznatek, který navždy zůstal v mém rozumu i srdci, je následující: právě sovětští vojáci nás zachránili před fašistickou porobou. To je bez jakékoli diskuse! Při osvobozování naší země padlo 144 tisíc příslušníků Sovětské armády – to přece mluví za všechno! Moje matka, prostá proletářka, mi neustále vštěpovala, abych nikdy nezapomněl na oběti, které přinesli sovětští lidé za naši svobodu. Říkala mi: pokud se my, Češi, opřeme o Rusko, budeme navždy ochráněni před germánskou expanzí. Pravdu měl i můj strýc, voják v období první světové války, jenž se posléze přidal, podobně jako další čeští legionáři, na stranu rudých. Po přepadení Sovětského svazu nacisty nám v rodině jasně řekl: Toto je Hitlerův konec – Rusko si nikdy nikdo neporobil, ani Napoleon! Uvidíte, Rusové budou bránit svoji vlast za jakýchkoliv obětí, třeba až do poslední kapky krve! Právě to mi dnes prochází pamětí, právě tyto momenty, o které se chci podělit se čtenáři, byly a dodnes jsou pro mne určující.

Rudolf Vaněk, Cheb

Vladimír Renčín (přetisk z jeho „sametové" čítanky)

Tuto stránku řídí a rediguje Miloš Prošek.

Poděkování J. Webera

Děkuji Slovanskému výboru ČR, redakci Slovanské vzájemnosti a všem čtenářům, kteří mi blahopřáli k mým 90. narozeninám.

Se srdečným pozdravem

JUDr. Jaroslav Weber

„Přestárnout" je nežádoucí

Postěžoval jsem si přátelům, že některým slovům v češtině nerozumím. Ujistili mě, že oni také ne, protože čeština je v dnešní době zaplevelena spoustou cizích, většinou anglických slov. Upřesnil jsem tedy, že nerozumím některým ryze českým slovům. Například co znamená „přestárnout". Snad to s tím stářím přepísknout, přehnat... Nevím ani, kdy vlastně je člověk „přestárlý". Někteří zaměstnavatelé považují své zaměstnance za staré už po čtyřicítce – a po padesátce za přestárlé. S blížící se padesátkou mají mnozí zaměstnanci obavy, že už jsou odepsaní, že budou propuštěni a nové pracovní místo těžko najdou.

Ostatně, je známo, že v dnešních Čechách se stáří lidé, navzdory svým znalostem a životním zkušenostem, vážnosti příliš netěší. Vzpomněl jsem si v této souvislosti, že jsme se kdysi na třeboňském gymnáziu v hodinách latiny učili, jak velikou úctu a respekt požívali staří lidé v antickém Římě. Cicero dával za vzor Řeky: „U Sparťanů jsou nejváženější úředníci nazýváni geronti, což znamená starci. Jen starci také tento úřad zastávají... Největší státy byly rozvráceny mladými lidmi, kdežto starci je zachraňovali před pádem a zaváděli v nich znovu pořádek. Nerozvážnost je zřejmě chybou kvetoucího mládí, prozíravost pak předností pokročilého stáří..." Slovo „přestárlý" jsem v žádném latinském slovníku nenašel. Nejvyšší věk byl v krajním případě označován jako „shrbené stáří" – curva senecta.

Při svých úvahách o přestárnutí dospěl jsem k vyjasnění, jak je to vlastně s tím nástupem stáří. Z moudrostí klasiků mám poznamenáno: Člověk začíná stárnout teprve, když své sny a plány nahradí vzpomínkami a lítostí... A dále: Člověk je starý teprve, když má větší radost z minulosti než z budoucnosti.

V poslední době pozoruji, že naši dnešní vládci po dlouhém tápání našli způsob jak zabránit přestárnutí prostě tím, že mnoho pracujících se vysokého věku nedožije, protože se před dosažením hranice odchodu do důchodu prostě udřou. Postará se o to navrhovaná důchodová reforma. O neblahém vládním návrhu jsem se dočetl v tisku, a hned mě napadlo: ještě že se navrhovatelé neinspirovali povídkou, kterou napsal italský spisovatel Dino Buzzati a nazval ji odharampádění. Líčí tam, jak v jedné moderní evropské zemi byl pravidelně prováděn sběr starých lidí jako sběr odpadu.

Nakonec mě ale pozitivně naladil veliký Goethe, který toho o stáří jistě hodně věděl, protože sám se dožil 83 let: Když je člověk starý, musí ukázat, že má ještě chuť žít."

Miroslav Kubín,
Chlum u Třeboně

Keltské třeštění

Přečetli jsme...

Žijeme v době velkého keltského třeštění. Pozadu nezůstává ani Český rozhlas. Stále více se objevují zprávy a informace o Keltech. Někdy jsou to informace pravdivé, někdy ovšem zcela odporující pravdě. Uvedu několik případů.

V jednom z pořadů Čajovna na Vltavě tvrdila zpěvačka Věra Klásková, že Moravané jsou Keltové. Dále uvedla, že moravské lidové písničky jsou vlastně keltské. Ve vysílání ČRo Olomouc v pořadu Minuta s encyklopedií moderátor prohlásil, že Slované při příchodu na naše území potkávali Kelty, kteří je naučili veškerým dovednostem. To je ovšem omyl. Poslední Keltové na našem území žili nejpozději v polovině 1. století. Jediní, s kým se Slované potkali, byli germánští Langobardi. Nakonec moderátor dodal, že Kelti se skrývali v lesích před Kvády a Markomany a z lesů vystoupili, až když přišli Slované. To je opravdu pěkná perla.

V jednom starším pořadu Dobré ráno s Františkem Novotným tvrdil host, že Češi jsou více než z třetiny Kelti, z třetiny Slované a zbytek je taková směska. Pravdou ovšem je, že vědci vyzkoumali, že dnešní mužská populace má v sobě jedno až tři procenta genů keltského obyvatelstva, které zde žilo před naším letopočtem.

Nemám nic proti Keltům. Zajímal jsem se o ně daleko dříve, než toto slovo dnešním „keltologům" cokoliv říkalo. Nerad bych se ale dožil toho, abych jednou ladil pořad „Český rozhlas vysílá pro slovanskou menšinu".

Přemysl Prchlík, Černá Hora
(Týdeník Rozhlas)

Blahopřejeme

- **Roman Štér** z Prahy, delegát kyjevského sjezdu, oslaví 3. září 25. narozeniny.
- **Květoslava Verešová** z Liberce, členka Celostátní rady SV ČR, oslaví 78. narozeniny 4. září.
- **Alex Turna** z Prahy slaví 86. narozeniny 6. září.
- **Marie Dobiášová** z Peček své 80. narozeniny oslaví 12. září.
- **Marie Šmídová** z Prahy 6 bude slavit své 80. narozeniny 17. září.
- **Miroslav Novák** v Kladně oslaví 80. narozeniny 19. září.
- **Václav Rába** z Klatov oslaví své 75. narozeniny 21. září.
- **Stanislav Hrzina ml.** v Jirkově slaví 45. narozeniny 30. září.

Všem jmenovaným, i nejmenovaným. srdečně k jejich narozeninám blahopřejeme.

(SV)

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 146/2011, cena 8 Kč.
Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.
Vydavatel: JUDr. Jaroslav Weber, Dürerova 2, 100 00 Praha 10.
Řídí redakční rada: Zdeněk Hoření (šéfredaktor), Karel Dostál, Eva Holečková, Stanislav Hrzina, Jan Jelínek, Julie Masopustová, Miloš Prošek, Jiří Stano, Mirko Svoboda, Jana Vacková.
Rukopisy přepsala Mgr. Libuše Koukalová, distribuci vede Alexandr Pospíšil.
Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1, III. patro, kabinet č. 147, tel./fax: 222 897 261, internetová adresa: http://slovanvyborcr.hostuju.cz.
Adresa e-mail: slovanvyborcr@volny.cz. Nevyžádané rukopisy nevracíme.
Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.
Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Uzávěrka čísla dne 29. 8. 2011.
Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.